

Läroplan för gymnasieskolan

Lgy⁷⁰

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK ✓

100164 2018

3-årig kurs för
utbildning av frisörer (specialkurs)

Supplement

SKOLÖVERSTYRELSEN 1971

plan

Biblioteket i Mölndal

Laroplan

406a

Lggl

Läroplan för gymnasieskolan

GÖTEBORGS
UNIVERSITETSBIBLIOTEK
BIBLIOTEKET I MÖLNDAL

Ex. 1

SKOLOVERSTYRELSEN

Utbildningsförlaget

Supplement

Treårig kurs för
utbildning av frisörer
(specialkurs)

Eab

Förord

Läroplan för gymnasieskolan, som träder i kraft den 1 juli 1971, består av en **allmän del** (del I) och en **supplementdel** (del II), båda utgivna genom SÖ:s försorg enligt Kungl Maj:ts förordnande. Dessutom publiceras för vissa tvååriga linjer samt för de treåriga och fyraåriga linjerna särskilda **planeringssupplement** (del III).

Den allmänna delen (del I) innehåller av Kungl Maj:t fastställda Mål och riktlinjer, tim- och kursplaner samt av SÖ utfärdade allmänna anvisningar.

Supplementdelen (del II) innehåller kompletterande anvisningar och kommentarer för undervisningen i ämnen och kurser i anslutning till de genom Kungl Maj:ts beslut fastställda kursplanerna samt av SÖ i vissa fall fastställda kursplaner för specialkurser jämte anvisningar och kommentarer i anslutning till dessa.

De för vissa linjer utgivna planeringssupplementen (del III) innehåller förslag till studieplaner i olika ämnen. Dessa förslag är avsedda som hjälp vid undervisningens planering och genomförande.

Av praktiska skäl är supplementdelarna (del II och del III) uppdelade på hälften, varierande i fråga om både omfång och karaktär. SÖ avser att efter hand revidera och komplettera supplementdelarna med hänsyn till erfarenheterna vid läroplanens tillämpning. SÖ är därför angelägen om att sådana erfarenheter på lämpligt sätt efter hand meddelas SÖ.

Stockholm den 29 december 1970

Kungl Skolöverstyrelsen

Produktion ● 1972 Svenska Utbildnings-
förlaget Liber AB

Formgivning ● Paul Hilber

Producent ● Rune Jarenfelt

Tryck ● Berlingska Boktryckeriet
Lund 1972

ISBN 91-47-00199-2 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Innehåll

TIMPLAN 4

KURSPLANER 5

ANVISNINGAR OCH KOMMENTARER 7

Frisörteknik, årskurs 1, gren för damfrisörer 7

- Allmänna synpunkter 7
- 1 Inledning 8
- 2 Materiallära med kemi 11
- 3 Hygien 15
- 4 Service 19
- 5 Fackteckning 21
- 6 Behandlingsmetoder 24
- 7 Arbetsövningar 34

Frisörteknik, årskurs 2, gren för damfrisörer 36

- Allmänna synpunkter 36
- 1 Materiallära 38
- 2 Service 41
- 3 Frisyrkunskap 43
- 4 Fackteckning 48
- 5 Ekonomi 50
- 6 Behandlingsmetoder 52
- 7 Ansiktsbehandling och manikyr 58
- 8 Brudklädsel 61
- 9 Arbetsövningar 63
- 10 Frisörpraktik 66

Frisörteknik, årskurs 3, gren för damfrisörer 67

- Allmänna synpunkter 67
- 1 Behandlingsmetoder 68
- 2 Arbetsövningar 71

Frisörteknik, årskurs 1, gren för herrfrisörer 73

- Allmänna synpunkter 73
- 1 Inledning 75
- 2 Materiallära med kemi 78
- 3 Hygien 82
- 4 Service 86
- 5 Fackteckning 87
- 6 Behandlingsmetoder 90
- 7 Arbetsövningar 102

Frisörteknik, årskurs 2, gren för herrfrisörer 104

- Allmänna synpunkter 104
- 1 Materiallära 106
- 2 Service 109
- 3 Frisyrkunskap 111
- 4 Fackteckning 116
- 5 Ekonomi 118
- 6 Behandlingsmetoder 120
- 7 Ansiktsbehandling och manikyr 125
- 8 Arbetsövningar 128
- 9 Frisörpraktik 131

Frisörteknik, årskurs 3, gren för herrfrisörer 132

- Allmänna synpunkter 132
- 1 Behandlingsmetoder 133
- 2 Arbetsövningar 136

Timplan

Ämne	Antal veckotimmar i årskurs resp period (P)				
	Årskurs 1	Årskurs 2		Årskurs 3	
		P 1	P 2	P 1	P 2
	38 v	2 v	38 v	2 v	
Svenska	4				
Arbetslivsorientering ¹⁾	1	1	1		
Frisörteknik ²⁾	30-27	35-32	35-32	38	38
Gymnastik	2	2	2		
Timme till förfogande	1				
Engelska B- eller C-språk Religionskunskap Psykologi Samhällskunskap Konsumentkunskap Matematik Musik eller teckning	≤ 3	≤ 3	≤ 3		
Summa	38	38	38	38	38

1) I arbetslivsorientering ges ej betyg.

2) Frisörteknik innefattar arbetsteknik och fackteori enligt följande (tidsangivelsen för fackteori är riktpunkt i den mån fackteorin icke enligt SÖ:s anvisningar helt eller delvis integreras med arbetsteknik).

Arbetsteknik	23-20	27-24	35-32	38	28
Fackteori	7	7			10

Klass som är sammansatt av elever från två årskurser får delas i årskursgrupper under högst sju veckotimmar i fackteori.

Klass får omfatta högst 16 elever.

Undervisningen i arbetsteknik under perioden 2 i årskurs 2 och under perioden 1 i årskurs 3 förläggs till företag utanför skolan.

3) Inom ramen av tre veckotimmar i årskurserna 1 och 2 skall elev välja minst ett av dessa ämnen enligt timplanen och kursplanen för ämnet i samma årskurs på tvåårig ekonomisk, social eller teknisk linje.

Kursplaner

SVENSKA

Samma mål och huvudmoment som för de tvååriga ekonomiska, sociala och tekniska linjerna.

ARBETSLIVSORIENTERING

Mål

Eleven skall genom undervisningen i arbetslivsorientering

skaffa sig orientering om förhållandena på arbetsmarknaden och i arbetslivet,

skaffa sig viss orientering om samhällsekonomiska frågor,

skaffa sig kännedom om arbetsmarknadens organ samt fackliga och andra arbetsmarknadsorganisationer,

inhämta kännedom om arbetarskydd, företagsnämnder, företagsdemokrati, personalvård och andra samarbetsfrågor,

skaffa sig viss orientering om företagsorganisation, företagsekonomi och företags målsättning samt debatten om dessa frågor samt

skaffa sig kunskaper om såväl fakta som olika värderingar om den enskildes uppgift, ansvar och rättigheter i en verksamhet samt om de anställdas förhållanden till företagsledning, arbetsledning och varandra.

Huvudmoment

Grundläggande rättsnormer. Arbetsetik

Arbetsmarknadsfrågor. Förhållanden i arbetslivet

Ekonomiska och sociala relationer mellan olika grupper på arbetsplatsen

Könsrollsfrågan

Samhällsekonomiska frågor

Arbetsmarknadens organ. Fackliga organisationers centrala och lokala arbete

Anställningen

Anställningsvillkoren: arbetstidslagstiftningen, sociala förmåner, löneformer och andra avtals- och förhandlingsfrågor

Arbetsplatsens skyddsfrågor

Företagsnämndsarbete. Företagsdemokrati

Olika företags funktion, organisation och ekonomi

Yrkesvals- och utbildningsfrågor

FRISÖRTEKNIK

Mål

Eleven skall genom undervisningen i frisörteknik

skaffa sig kunskaper om arbetet inom frisöryrket,

skaffa sig grundläggande färdighet att utföra olika behandlingar,

skaffa sig kunskap om arbetsmiljö, arbetsuppgifter och arbetsmetoder på en frisersalong,

utveckla intresset och känslan för estetiskt och ekonomiskt om-
döme i arbetet,

utveckla förmågan att inhämta informationer och data i anvisningar,
instruktioner och dylikt,

förvärva insikt om hygien och om säkerhetsföreskrifter av olika
slag och deras tillämpning samt

utveckla förmågan att iaktta och analysera sociala förhållanden
på arbetsplatsen samt förvärva insikt om yrkes- och arbetsför-
hållandenans föränderlighet.

Huvudmoment

Verktyg och apparater

Material

Serviceverksamhet

Fackteckning

Behandlingsmetoder och arbetsrutiner

Arbetsövningar

Arbetsplatsens skyddsfrågor

GYMNASTIK

Samma mål och huvudmoment som för de tvååriga ekonomiska, sociala
och tekniska linjerna.

Anvisningar och kommentarer

Frisörteknik, årskurs 1, gren för damfrisörer

DELMOMENT	Rikttider	
	Arbetsteknik = A	Fackteori = F
1 Inledning		25
2 Materiallära med kemi		60
3 Hygien	5	25
4 Service		40
5 Fackteckning		50
6 Behandlingsmetoder	150	80
7 Arbetsövningar	645	

ALLMÄNNA SYMPUNKTER

Huvudmomenten ger en översikt över och orientering om ämnets omfattning inom kursen. I delmomenten utvecklas närmare ämnesinnehållet.

För delmomenten anges rikttider för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen, arbetstekniken beräknad enligt det lägre veckotimantalet. Vid planeringen av undervisningen måste därför hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lov dagar o d.

Viss omfördelning av de angivna rikttiderna mellan och inom de olika delmomenten kan erfordras vid det praktiska genomförandet bl a beroende på elevernas varierande förkunskaper, arbetsuppgifternas utformning, tillgången på övnings- och undervisningsmateriel samt lokala förhållanden.

Undervisningen i frisörteknik syftar till att ge grundläggande färdigheter för utförande av olika behandlingar. Den skall ge ett yrkeskunnande innehållande såväl manuella färdigheter som de fackteoretiska kunskaper som är nödvändiga för yrkesutövningen.

Undervisningen bör organiseras så, att eleverna får en verklighetsnära insikt om arbetet i en frisersalong. Vid undervisningen bör momenten demonstreras av läraren, varvid den för arbetsuppgifterna aktuella fackteorin genomgås. Därefter kan eleverna individuellt eller två eller flera tillsammans utföra arbetsuppgifter som beskrivs i innehåll och kommentarer.

Till en början kan eleverna få utföra arbetsuppgifterna på varandra och där så befinns lämpligt på peruker. I årskursens senare skede måste dock behandlingarna utföras som beställningsarbeten på kunder.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

För att eleverna skall få uppleva de roller i lagarbetet som de senare får uppleva bör de i viss turordning tilldelas uppgifter att exempelvis vara "skyddsombud" samt delansvariga för verktyg, städning och belysning.

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Inledning</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om frisöryrkets utveckling och omfattning,</p> <p>inhämta kännedom om arbetsmiljön i skolan,</p> <p>skaffa sig kunskap om informationsmaterial och läromedel samt orientera sig om metoderna för beräkning av arbets- och materialkostnader.</p> <p>1.1 Frisörbranschen</p> <p>Frisöryrkets omfattning och utveckling</p> <p>Möjligheter till utbildning</p> <p>1.2 Arbetsmiljön</p> <p>Skolan som arbetsplats</p> <p>Lokaler och material för undervisningen</p> <p>Ordnings- och skyddsföreskrifter</p>		2	<p>Eleverna skall ges en allmän orientering om frisöryrket. Både den tekniska och kvantitativa utvecklingen berörs.</p> <p>Undervisningen skall även innefatta redogörelse för vilka möjligheter utbildningen ger och hur denna är organiserad. Eleverna skall informeras om vilka krav som i olika avseenden kommer att ställas. Särskilt uppmärksammas kraven på teknisk och manuell färdighet samt kravet på god hygien och förmåga till organisation av det egna arbetet. Frågor rörande det egna uppträdandet i förhållande till kunden kan även beröras.</p>
		3	<p>Eleverna informeras om hur skolan fungerar, om personal, lokaler, arbetstider, administration och om ordningsfrågor. Särskild uppmärksamhet ägnas de lokaler och den materiel som eleverna kommer i kontakt med i det dagliga arbetet.</p> <p>Undervisningen kan inledas med en rundvandring genom skolan och åtföljas av en diskussion kring t ex ordnings- och skyddsfrågor.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.3 Informationsmaterial och läromedel</p> <p>Studieteknik</p> <p>Arbetsinstruktioner och läromedel</p>		5	<p>Avsnittet kan inledas med en redogörelse för utbildningens mål, innehåll och uppläggning i stort.</p> <p>Utbildningens uppgift måste rent allmänt vara att skapa goda och dagsaktuella kunskaper, men den skall också ge eleverna en god beredskap att möta förändringar inom yrket genom fortsatt utbildning och att anpassa sig till förändrade eller nya arbetsuppgifter.</p> <p>Viktigt är att eleverna inte får blott tekniska och manuella kunskaper och färdigheter utan också kunskap om och träning i hur man tillägnar sig kunskaper och färdigheter. Det är därför angeläget att i början ägna uppmärksamhet åt tekniken att göra och att läsa anteckningar.</p> <p>Vidare informeras eleverna om vilka läromedel som kommer att användas i undervisningen. I den mån arbetsinstruktioner kommer till användning är det av största vikt att eleverna informeras dels om deras uppläggning, dels om deras användning. Utrymme bör därför ges för läsning och tolkning av arbetsinstruktioner.</p>
<p>1.4 Kalkylering</p> <p>Direkta och indirekta kostnader</p> <p>Beräkning av arbetskostnader</p> <p>Beräkning av tidsåtgång</p> <p>Kalkylering av självkostnadspris</p>		15	<p>Viss grundläggande undervisning om principerna för beräkning av arbets- och materialkostnader ges i årskurs 1.</p> <p>Undervisningen inleds med definition av begreppen direkta och indirekta kostnader. Exempel bör i första hand hämtas från en mindre frisersalong.</p> <p>Klargör vilka faktorer som måste tas i beaktande vid fastställande av pris på en behandling. Konkurrensens betydelse i sammanhanget kan även diskuteras.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
			Beräkningarna av material- och arbets- kostnader bör anknyta till aktuella arbetsuppgifter i det praktiska ar- betet.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Materiallära med kemi</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig kunskap om huden och håret, skaffa sig kunskap om olika behandlingars inverkan på håret, orientera sig om sjukliga förändringar i huden och håret, skaffa sig grundläggande kunskap om vissa kemiska begrepp samt skaffa sig kunskap om kemisk-tekniska preparat, deras användning och egenskaper.</p>			<p>Undervisningen i materiallära med kemi skall i största möjliga utsträckning anknytas till undervisningen om schamponering, permanentlockning, inpackningar, färgningar och blondering. Det är viktigt att eleverna blir medvetna om de risker som i vissa fall kan vara förbundna med användningen av olika kemisk-tekniska preparat.</p>
<p>2.1 Huden och håret</p> <p>Hudens byggnad och funktion</p> <p>Hårets byggnad och funktion</p> <p>Hudens och hårets skötsel</p>		6	<p>Det kan vara lämpligt att börja detta avsnitt med en diskussion kring hudens och hårets funktion hos människan. Därefter kan man övergå till att behandla hudens byggnad och egenskaper.</p> <p>Undervisningen om hårets byggnad begränsas i detta sammanhang till de fysikaliska egenskaperna.</p> <p>I undervisningen bör ingå någon övning i kvalitetsbestämning av hårstrukturer.</p> <p>Vid behandlingen av hudens och hårets skötsel betonas de hygieniska aspekterna.</p>
<p>2.2 Hud- och hårsjukdomar</p> <p>Sjukdomar i hårbotten</p> <p>Förändringar i håret</p> <p>Förebyggande åtgärder</p>		6	<p>Med hänsyn till risker med bl a felbedömningar bör undervisningen om hud- och hårsjukdomar begränsas. Det är viktigt att framhålla för eleverna att misstänkta sjukdomsfall skall hänvisas till medicinsk expertis.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2.3 Kemiska grundämnen</p> <p>Grundläggande begrepp</p> <p>Metaller och icke metaller</p> <p>Molekylvikt och aggregationstillstånd</p>		6	<p>En översikt ges över förekommande sjukdomar, såsom mjäll, eksem, seborré, fläckskallighet och håravfall. Särskild uppmärksamhet ägnas förändringar i håret såsom hårknutar och hårbrott samt skador som orsakats av felaktig behandling. Vidare bör orsakerna till färgförändringar i håret (grått hår) behandlas.</p> <p>Planscher, arbetsblad och andra AV-hjälpmedel bör komma till användning.</p> <p>Undervisningen inleds med en genomgång av sådana kemiska begrepp, som ingår i grundskolans kemikurs och som måste ligga till grund för förståelsen av kemiska sammanhang och skeenden.</p> <p>Undervisningen om metaller och icke metaller bör ge eleverna en översiktlig uppfattning om byggnaden och egenskaperna hos bl a natrium, kalium, koppar och kvicksilver samt väte, kväve, syre, kol, klor och svavel.</p> <p>För att illustrera hur positiva och negativa joner bildas kan man välja strukturen hos några grundämnen. Ett grundämnes övergång till jon kan åskådliggöras genom försök med t ex natrium och vatten samt magnesium och klorvätesyra.</p>
<p>2.4 Joner och jonföreningar</p> <p>Syror, baser, salter, synteter och aminosyror, deras byggnad och egenskaper</p> <p>Tvål och tvålprodukter</p> <p>Neutralisation</p>		6	<p>Egenskaperna hos syror, baser och salter illustreras experimentellt.</p> <p>Innebörden av begreppen neutralisation; pH och buffertlösning klargörs. Förklara också sambandet mellan pH, syrors och basers koncentration och protolys.</p> <p>Eleverna bör i detta sammanhang själva få utföra minst en neutralisation.</p>
<p>2.5 Molekyler och molekylföreningar</p> <p>Oorganiska och organiska molekylföreningar</p>		6	<p>Undervisningen om molekylföreningar bör omfatta gaser, fällningar, kol-</p>

Syfte och innehåll	Riktttider		Kommentarer
	A	F	
<p>2.6 Oxidation och reduktion</p> <p>Oxidations- och reduktionsmedel</p> <p>Reaktionsvärme och reaktionshastighet</p>		6	<p>väten, alkoholer och karboxylsyror.</p> <p>Innebörden av begreppen hydrofob- och hydrofilförening bör klargöras i sammanhanget.</p> <p>Genom försök påvisas hur vissa jonreaktioner ger upphov till fällningar eller gasbildning. Låt eleverna bygga molekylmodeller av några organiska föreningar.</p> <p>Att en molekylförening kan överföras till en jonförening kan åskådliggöras med hjälp av stearinsyra, tvål och kalktvål.</p> <p>Avjonisering respektive destillation av vatten bör också uppmärksammas.</p>
<p>2.7 Hårets kemiska byggnad</p> <p>Struktur och egenskaper hos aminosyror</p> <p>Keratinets struktur och egenskaper</p> <p>Kemiska reaktioner vid strukturbehandling av hår</p>		8	<p>Hårets byggnad åskådliggörs genom experiment, bl a genom hydrolysis följt av kromatografi. Aminosyramönster kan identifieras genom jämförelser med en känd aminosyrablandning.</p> <p>De kemiska reaktioner som ligger till grund för strukturbehandling av hår uppmärksammas liksom hårets varierande egenskaper vid olika pH.</p>
<p>2.8 Färgning</p> <p>Färgämnen</p> <p>Färg och hår</p>		8	<p>Avsnittet inleds med en diskussion om vad färg betyder för frisören. Undervisningen skall innefatta en översikt över färgämnen och deras uppbyggnad och egenskaper. Härvid uppmärksammas hur färgen binds vid/till håret och hur den kan borttas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2.9 Kemisk-tekniska preparat</p> <p>Schamponeringsmedel</p> <p>Cremer</p> <p>Eau de cologne</p> <p>Hårsprayer och hårlacker</p> <p>Läggningssvåtskor o d</p>		8	<p>Färgteorin kan åskådliggöras genom absorptionskurvor för två eller flera färgämnen. Bindningen till hår kan exemplifieras genom användning av några olika typer av färgämnen.</p> <p>I samband med laborationerna skall eleverna lära sig att beräkna lösningars styrka och skaffa sig kunskap om hur spädningar utförs.</p> <p>Viss grundläggande undervisning om bedömning av olika preparats egenskaper och verkningsgrad förläggs till årskurs 1. Det är väsentligt att eleverna får lära sig att följa de anvisningar som följer med olika preparat.</p> <p>Undersökningen av olika preparats egenskaper och verkningsgrad bör i största möjliga utsträckning ske genom laborativa övningar. Försök kan t ex göras som belyser emulgatorers och entzymers verkan i ett preparat. Schamponeringsmedels effekt i vatten av olika hårdhetsgrad kan undersökas.</p> <p>Gå också igenom de olika preparatens användning för skilda ändamål.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3 Hygien</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om allmän omgivningshygien,</p> <p>skaffa kunskap om metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden i arbetet,</p> <p>skaffa sig kunskap om innebörden och betydelsen av personlig hygien samt orientera sig om de inom yrket vanligaste yrkessjukdomarna och om hur de kan förebyggas.</p> <p>3.1 Miljövårdsfrågor</p> <p>Vatten-, avlopps- och renhållningshygien</p> <p>Luftföroreningar</p>		2	<p>Undervisningen om hygien anknyts till övriga delmoment. Särskilt betonas vikten av hygien i det praktiska arbetet.</p> <p>Miljövård hör till de väsentligare problemen i dagens samhälle. Undervisningen kan lämpligen läggas upp så, att aktuella frågor, exempelvis vatten- och renhållningsfrågor, diskuteras. Även frågor rörande luftföroreningar och andra skadeverkningar av kemisk och fysikalisk natur bör behandlas.</p> <p>Samhällets ansvar i miljövårdsfrågor betonas liksom den enskilda individens engagemang.</p> <p>Gällande lagstiftning bör något beröras.</p>
<p>3.2 Smitta och smittspridning</p> <p>Mikroorganismernas förekomst och betydelse och deras livsbetingelser</p> <p>Begreppen smitta, smittkälla och smittvägar</p> <p>Förebyggande åtgärder</p>		4	<p>Undervisningen om mikroorganismerna begränsas till att omfatta endast allmänt förekommande sjukdomsalstrande bakterier och virus samt deras egenskaper och livsbetingelser.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>3.3 Hälsovård</p> <p>Samhällets åtgärder för hälso- och sjukvård</p> <p>Personlig hygien</p> <p>Arbete, rekreation och motion</p> <p>Kostfrågor</p>		6	<p>Förklara begreppen smitta, smittkälla och smittvägar, gärna med exempel från yrket. Olika åtgärder att förhindra smittspridning tas upp till ingående behandling. Härvid betonas särskilt betydelsen av god personlig hygien som förebyggande åtgärd.</p> <p>Frågor rörande den personliga hygien har berörts i olika sammanhang under elevernas tidigare skoltid. Frågornas betydelse gör det emellertid angeläget att uppta ytterligare diskussioner kring faktorer av betydelse för den egna hälsan.</p> <p>Den personliga hygien har stor betydelse för dem som har att utföra hår- och skönhetsvårdande uppgifter. Betona därför vilka åtgärder man kan vidta för att förhindra ex spridning av sjukdomar i hårbotten. Individens ansvar vid egen sjukdom skall betonas.</p> <p>Konditionsträningens betydelse för hälsa och välbefinnande och som sjukdomsförebyggande faktor kan diskuteras utifrån kroppens rörelsebehov i olika åldrar. I samband härmed kan den ökande frekvensen av hjärt- och kärlsjukdomar något beröras.</p> <p>Kostens sammansättning och betydelse för hälsa och välbefinnande uppmärksammas.</p>
<p>3.4 Alkohol, narkotika och tobak</p> <p>Den fysiologiska innebörden av ANT-missbruk</p> <p>Lagstiftning beträffande alkohol och narkotika</p>		2	<p>Undervisningen om alkohol, narkotika och tobak (ANT) inleds med en översikt över olika njutningsmedels inverkan på kroppen från medicinsk synpunkt. Utgå från de fakta och attityder som grundskolan förmedlat.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
Reklam för alkohol och tobak			De väsentliga frågorna rörande ANT centreras kring för eleverna aktuella problem. Exempel på sådana är undersökningar om subjektiv uppfattning jämförd med objektiva prov beträffande alkoholproblem.
3.5 Arbetshygien		5	
Arbetsmiljön			Undervisningen om arbetshygien bör huvudsakligen omfatta för frisör-yrket specifika förhållanden.
Arbetsplatsens hygien			
Arbetsställningar. Arbetsrörelser			Avsnittet kan inledas med en diskussion om begreppet arbetshygien, varvid såväl sanitära förhållanden som trivselfaktorer behandlas. Frågorna rörande arbetsplatsen inriktas på arbetslokalens utformning med hänsyn tagen till såväl hygieniska som praktiska faktorer. Krav på ventilation, belysning samt vatten- och avloppssystem tas härvid upp till behandling.
			I samband härmed informeras eleverna om Socialstyrelsens och de lokala hälsovårdsnämndernas bestämmelser angående frisersalonger.
			Undervisningen om arbetsställningar och arbetsrörelser skall ge eleverna någon kunskap om principerna för rörelseekonomi. I det praktiska arbetet måste eleverna lära sig att tillämpa korrekta arbetsställningar och att utföra arbetstekniskt riktiga rörelser.
3.6 Rengöringsprocesser	5	3	
Metoder för rengöring, sterilisering och desinfektion			Krav på god hygien gäller i hög grad också vid hantering och skötsel av material, verktyg och apparater. Informera därför om olika medel och metoder för rengöring, sterilisering och desinfektion. Kontrollmetoder kan åskådliggöras genom enkla försök.
Kontrollmetoder			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.7 Yrkesskador</p> <p>Yrkessjukdomar</p> <p>Förebyggande åtgärder</p> <p>Olycksfallsberedskap</p>		3	<p>Undervisningen kan inledas med en exemplifiering av yrkessjukdomar, förorsakade av fysiskt ansträngande arbete, förgiftningar och allergier.</p> <p>Behandla de för arbetsområdet gällande säkerhets- och skyddsföreskrifterna ingående. Tyngdpunkten läggs här vid förebyggande åtgärder. Skyldigheten för de anställda att iaktta gällande bestämmelser och föreskrifter betonas.</p> <p>Det är också viktigt att eleverna får vetskap om olika slag av sårskador och om hur dessa lämpligen bör behandlas. Någon övning i förbandsläggning bör även ges.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>4 Service</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om principerna för service inom yrket samt skaffa sig grundläggande kunskaper om betjäning av kunder</p> <p>4.1 Grundläggande principer</p> <p>Attityder till service Kommunikation mellan säljare och köpare</p> <p>Krav på försäljare</p> <p>4.2 Kundkontakt</p>		40	<p>Undervisningen om service meddelas i nära anslutning till undervisningen i delmomentet arbetsövningar. Eleverna bör få kännedom om vad som krävs ifråga om personligt utträdande och arbetsprestation.</p> <p>Med hjälp av bl a filmer och bildband kan olika situationer där försäljare och kunder konfronteras med varandra tas upp till diskussion. Genom att eleverna som utomstående får betrakta exempel på riktiga och oriktiga beteenden hos säljare ökar deras medvetenhet om vilka krav, som måste ställas på den personal i ett företag som skall betjäna kunder.</p> <p>Efter sådana åskådningsexempel kan man övergå till övningar, där eleverna själva kan få agera. Det gäller att först låta eleverna få träning i hur man uppträder någorlunda oösvärat, hur man hälsar och hur man inleder ett samtal med en person som man inte känner. Muntlig framställning bör först tränas så, att eleverna får ge korta redogörelser och demonstrationer inför klassen. Värdet av dessa övningar kan ökas om bandspelare används och de olika situationerna spelas upp och diskuteras efteråt.</p> <p>Viktigt är att eleverna själva skaffar sig en positiv inställning till serviceuppgifterna.</p> <p>Undervisningen bör genen orientering om hur en kund skall omhändertas. Några exempel på attityder hos kunder och möjligheterna att påverka en kund i en positiv riktning kan diskuteras.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
			Härvid framhålls betydelsen av salongens utseende och personalens uppträdande. Av betydelse är också att det utåt framgår att materiel-tillgången är tillräcklig och hygien god.

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>5 Fackteckning</p> <p>Eleven skall genom sina studier utveckla sin fantasi och skapande förmåga samt sinnet för färg och form, skaffa sig kunskap om olika former av bildframställning,</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper i färglära samt</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper i frisyртеckning.</p> <p>5.1 Bildframställning</p> <p>Material för teckning och målning</p> <p>Färg- och formövningar</p> <p>Iakttagelseövningar</p>		10	<p>Undervisningen syftar till att utveckla elevernas känsla för färg och form. Den individuella handledningen av varje elev är viktig.</p> <p>Undervisningen inleds med en orientering om olika material för bildframställning. Därefter bör följa enkla teknikövningar som syftar till att ge kunskap om hur metodvalet anpassas till materialens egenskaper och uttrycksmöjligheter.</p> <p>Från frigörande rörelseövningar i penn- och penselföring utan inriktning mot ett bestämt resultat kan man övergå till en färdighets- träning som avser att ge eleverna säkerhet att snabbt återge enkla givna former. Lämpligast är därvid att låta eleverna utföra enkla kompositionsövningar i svartvitt och färg.</p> <p>Eleverna skall i detta sammanhang också ges någon träning i att i bild efterlikna hårets utseende och struktur bl a med hjälp av laving.</p> <p>Iakttagelseövningarna omfattar studier av teckningar och andra bilder på frisyrer där frisyrerna är särskilt framhävda. Eleverna bör tränas att se de antydande linjerna - hur de kan fångas upp, förstärkas eller avbrytas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5.2 Färglära</p> <p>Färgläras grunder</p> <p>Färgtonkretsen</p>		10	<p>Bildens innehåll diskuteras från exempelvis följande synpunkter: hur påverkas vi, vilka människor vänder sig bilden till?</p> <p>Undervisningen inleds lämpligen med definition av begreppet färg som material respektive färg som synförmåelse samt som ljus. Orientering ges om olika färgsystem. Färgtonkretsen - neutralgrå och kulörta färger, gråskalan, färgtonsnittet och färgkroppen - åskådliggörs genom användande av demonstrationsmaterial. Härvid beskrivs en färgs utseende genom att färgton, ljushet och färgstyrka anges. Begreppen varma och kalla färger samt ljushets- och färgtoninduktion bör klargöras.</p> <p>Färgkompositionsövningarna bör utföras i form av förutsättningslösa experiment och kompositioner, avsedda att träna upp en färgkänslighet. Anknytning kan göras till det personliga färgvalet.</p>
<p>5.3 Formlära</p> <p>Mått, linjer, volym, proportioner och rörelser</p> <p>Principer för teckning av huvuden</p> <p>Studier efter levande modell</p>		15	<p>Undervisningen som skall ligga till grund för formningsmomenten i det praktiska arbetet, inriktas främst på huvudets form och proportioner. Den inleds med genomgång av formlärens grunder, varvid begreppen mått, linjer, volym, proportioner och rörelser klargörs.</p> <p>Enkla anatomiska begrepp bör utgöra basen vid behandlingen av huvudets proportioner. I samband med studierna tränas eleverna att återge rätta proportioner. Studierna bör även omfatta någon figurteckning.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5.4 Frisyrteckning</p> <p>Huvudet och frisyren</p> <p>Sambandet mellan teknik, material och form</p> <p>Teckning av frisyrier</p> <p>Förslag till damfrisyrer</p>		15	<p>De inom branschen tillämpade principerna att beskriva arbetsgången för en frisyr exempelvis med hjälp av läggningsscheman ägnas särskild uppmärksamhet.</p> <p>Övningarna i frisyrteckning skall tjäna till träning av öga och hand och bör ge fritt spelrum för ett personligt framställningssätt.</p> <p>Vid teckning av frisyrier från olika epoker bör det karaktäristiska i frisyren framhållas.</p> <p>Undervisningen bör även innefatta hårprydnader.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier inhämta kännedom om arbetsplatsens anordnande,</p> <p>skaffa sig kunskap om material, verktyg och apparater för olika behandlingar samt</p> <p>skaffa sig kunskaper om metoder och teknik för schamponering, klippning, vattenondulering, permanentlockning och färgning.</p>			<p>Undervisningen om behandlingsmetoder skall ske i nära anslutning till arbetsövningarna. Undervisningen skall omfatta en teoretisk genomgång och demonstration och planeras så att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och poängteras. Elriskerna skall betonas.</p>
<p>6.1 Utrustning för en frisersalong</p>		2	<p>Undervisningen skall ge en översiktlig information om lämplig lokalinredning och utrustning samt om verktyg. Framhåll vilka krav som bör ställas med hänsyn till funktion, hållbarhet, hygien och ekonomi. I samband härmed diskuteras också vård och underhåll av materielen.</p> <p>Kraven på belysning, vatten och avlopp skall också uppmärksammas.</p>
<p>6.2 Arbetsplatsen</p>		2	<p>Stora krav ställs i arbetslivet på effektivitet. En av förutsättningarna för denna effektivitet är en väl planerad och organiserad arbetsplats. Riktiga arbetsställningar och korrekta handgrepp vid användningen av de olika verktygen och apparaterna underlättar arbetet och kan motverka tröttande och ensidigt muskelarbete. Det är därför viktigt att eleverna informeras om principerna för rörelseteknik.</p> <p>I sammanhanget kan även utformningen av arbetsbord (assistentbord) diskuteras med beaktande av såväl arbetstekniska som ergonomiska faktorer.</p>
<p>6.3 Schamponering</p>			
<p>6.3.1 Utrustning för schamponering</p> <p>Schamponeringsbänkar och -skovlar</p>		2	<p>Exempel på olika sätt att lösa frågor rörande schamponeringsplatsens utform-</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>Vattenblandare och termostater</p> <p>Handverktyg</p> <p>Kundens utrustning</p> <p>Materielens vård</p>			<p>ning skall ges. Härvid uppmärksammas förhållandet mellan arbetsställning och arbetsplats.</p> <p>Vidare behandlas olika anordningar för temperering av vattnet.</p> <p>Undervisningen om handverktyg koncentreras till verktyg som är erforderliga för schamponering. Viktigast är deras funktion, utnyttjande och skötsel. Härvid behandlas också den utrustning som kunden behöver och de hygieniska krav som kan ställas i sammanhanget.</p>
<p>6.3.2 Förberedelsearbeten</p>	5	4	
<p>Påsättning av skyddskappa</p> <p>Borstning</p> <p>Finkamning</p>			<p>Undervisningen inleds med en demonstration av teknik för borstning och finkamning. Metod och verktyg måste alltid väljas efter hårbotten. Ge därför exempel på hur hårbotten kan se ut hos olika personer och vilken metod som är lämplig för respektive hårbotten. Till en början bör dock antalet arbetsmetoder begränsas.</p>
<p>6.3.3 Huvudmassage</p>	5	2	
<p>Manuell massage</p>			<p>Av betydelse för en god hårvård är en riktigt utförd huvudmassage. För att kunna utföra denna krävs kunskap om huvudets muskler och nervsystem. Gå därför igenom huvudets anatomi relativt ingående. Därefter är det lämpligt att övergå till att demonstrera olika massagemetoder. Det praktiska inlärandet av olika metoder bör till en början begränsas.</p>
<p>6.3.4 Schamponering</p>	10	5	
<p>Schamponeringsmedel</p> <p>Schamponeringsmetoder</p> <p>Vattenmassage</p>			<p>Undervisningen om schamponeringsmedel anläggs till undervisningen i delmomentet materiallära med kemi.</p> <p>Betydelsen av att arbetsmetod och schamponeringsmedel alltid måste väljas med hänsyn tagen till hårbottens och hårets struktur uppmärksammas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.3.5 Inpackningar	5	3	<p>Avsnittet omfattar instruktion om skilda metoder för applicering av såväl flytande som fast schampo. Härvid beaktas åtgången av schampo och vatten.</p> <p>Dessa övningar bör eleverna till en början kunna utföra på varandra.</p> <p>Arbetsställninga, handgrepp och arbetsrörelser skall även här uppmärksammas och kontrolleras.</p>
Metoder och teknik för utförande av inpackningar			
Applicering			
6.4 Klippning och effilering			
6.4.1 Utrustning för klippning och effilering		3	
Arbetsplatsens anordnande			Undervisningen om arbetsplatsen skall bygga på vad som inhämtats i motsvarande undervisning för schamponering.
Effiler- och klippsexar			
Klippmaskiner. Effilettknivar			Ge en översikt över de verktyg och apparater som krävs för klippning av damhår. Tyngdpunkten läggs vid materiellens funktion, skötsel och utnyttjande. Betona härvid de hygieniska kraven. I sammanhanget bör övningar i desinfektion kunna inläggas.
Kundens utrustning			
Materielens skötsel och vård			Undervisningen innefattar även metoder för slipning av eggverktyg. Poängtera dels för vilka verktyg, dels vid vilka tillfällen en fackman måste anlitas för slipning.
6.4.2 Förberedelsearbeten	10	4	
Påsättning av skyddskappa			Gå igenom principerna för indelning av håret i partier och passéer. Förklara också varför man använder en
Indelning av håret			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
Principskisser Övningar i indelning av hår			s k principskiss i klippningsarbetet och hur denna är uppbyggd. Någon övning bör förekomma i utförandet av sådana principskisser. Övningarna i indelning av hår utförs till en början på peruker. Till förberedelsearbetena hör även en bedömning av hårstruktur, varför det är nödvändigt att gå igenom och ge exempel på olika hårstrukturer. Med utgångspunkt härifrån diskuteras sedan val av verktyg.
6.4.3 Klippning Kam- och saxföring Klippning med handsax Klippning med effileringsax	25	6	Avsnittet inleds med en demonstration av samtliga till klippning hörande arbetsmoment. Klargör också vad som avses med grundklippning och grundeffilering. Betydelsen av val av klippningsmetod med hänsyn tagen till hårstruktur och till hur man vill utforma frisyren skall härvid uppmärksammas. Det är lämpligt att börja de praktiska övningarna med s k grundklippning. Övergå först sedan viss färdighet uppnåtts i grundklippning till klippning med effileringsax. Till en början utförs övningarna lämpligen på kamraterna. Först sedan någon färdighet uppnåtts utförs arbetet på kunder under lärarens inseende. (Se i övrigt under delmomentet arbetsövningar). Härvid kan det vara nödvändigt att läraren i ett inledande skede utför de svårare momenten.
6.4.4 Effilering Topp- och roteffilering Olika effileringsmetoder	5	3	Undervisningen i effilering skall bygga på förut inhämtade kunskaper om klippning. Inled avsnittet med en genomgång av skilda effileringsmetoder, varvid hänsyn tas till hårkvalitet (bärighet) och den tilltänkta frisyrens utformning. Klargör också vad som avses med topp- respektive roteffilering.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.5 Permanentlockning			Övningarna i effilering av damhår skall utföras med både effiletter och rakknivar samt enkel- och dubbel-tandade effileringsaxar.
6.5.1 Permanentmetoder		2	<p>Undervisningen om permanentmetoder</p> <p>• eller s k strukturbehandling bör anknyttas till undervisningen i delmomentet materiallära med kemi.</p> <p>Avsnittet kan inledas med en kort översikt över utvecklingen beträffande permanentmetoder. Översikten bör också ge kunskap om syftet med permanentlockningen.</p> <p>Undervisningen om vad som sker i kemiskt avseende samordnas med undervisningen i delmomentet materiallära med kemi. Ge exempel på händelseförloppet vid användning av skilda typer av permanentvätskor.</p>
Kall- och värmepermanent Förändringar i håret Det kemiska händelseförloppet			
6.5.2 Utrustning för permanentlockning		2	<p>Ge en översikt över den materiel som krävs för utförande av permanent. Tyngdpunkten läggs i årskurs 1 vid materiel för kallpermanent. Gå således igenom olika typer av permanentspolar, kammar och verktyg för applicering av permanentvätskor. Särskild uppmärksamhet ägnas åt permanentvätskorna samt de fixerande och neutraliserande preparaten. Övningar kan i sammanhanget ske i dosering och iordningställande av sådana vätskor.</p> <p>Riskerna vid användning av de olika vätskorna betonas. Framhåll också de hygieniska kraven.</p>
Permanentgarnitur för kall- och värmepermanent Kundens utrustning Materielens användning och vård			
6.5.3	5	5	<p>Undervisningen om bedömning av hårets kvalitet och struktur bör bygga på erfarenheter från avsnittet om klippning och effilering.</p>
Bedömning av hår Val av spolar, vätskor och fixeringsmedel			

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
6.5.4 Permanentlockning Upprullning Applicering av permanentvätska Kontroll av verkningsgrad Sköljning, fixering och neutralisering	25	5	<p>Viktigt är att ingående behandla val av spolar och preparat med hänsyn till hårets struktur och kvalitet.</p> <p>Utgå vid undervisningen om indelning av håret i partier och passéer från vad som inhämtats angående indelning av hår för klippning och efiletering. Beakta att klippning och schamponeering vanligen ingår i förberedelsearbetena.</p> <p>Undervisningen om permanentlockning bör inledas med kallpermanent. Särskild uppmärksamhet ägnas upprullningstekniken av det skälet att denna teknik kan vara tillämplig även för andra typer av permanent.</p> <p>Gå igenom hur man med hjälp av s k provlockar kan kontrollera verkningsgraden både före och under behandlingen. Betona den betydelse de avslutande arbetena, t ex neutralisering, har för det färdiga resultatet.</p> <p>Övningarna i upprullning utförs till att börja med på peruker.</p> <p>Först sedan viss färdighet uppnåtts i utförande av kallpermanent genomgås metoderna för värme- och ljumpermanent. Jämförelser mellan de olika metoderna bör göras, varvid även tidsåtgång och kostnad bör beaktas.</p> <p>Riskerna för såväl kunden som frisören vid användningen av de kemiska preparaten skall poängteras. Gå igenom vilka åtgärder som måste vidtas för att förhindra skador vid användningen av preparaten.</p> <p>I sammanhanget kan även frågor rörande kundregister och notering av använda preparat och verkningsstider diskuteras.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.6 Vattenondulering			
6.6.1 Utrustning för vattenondulering		2	
Arbetsplatsens anordnande			<p>På basis av tidigare inhämtade kurskaper om materiel och verktyg ges en översikt över den utrustning som krävs för utförande av vattenondulering. Gå igenom olika typer av clips, curler och kammar men också den materiel som används vid utförande av den s k Pivot Point-metoden.</p> <p>Ägna vid genomgången av torkhuvor och handfläktar särskild uppmärksamhet åt deras funktion, arbetssätt och skötsel. Det är också viktigt att gå igenom säkerhetsföreskrifterna beträffande den elektriska utrustningen samt att betona de hygieniska kraven.</p>
Handverktyg			
Torkhuvor och handfläktar			
Kundens utrustning			
Materielens skötsel och vård			
Säkerhetsföreskrifter			
6.6.2 Formning	30	10	
Metoder för formkamning i vått hår			<p>Inled avsnittet med en genomgång av hur man bör välja frisyren med hänsyn till kundens ansiktsform. Ge också exempel på hur frisyren kan påverka utseendet och betona betydelsen av symmetri och balans i frisyren.</p> <p>Övergå därefter till en demonstration av olika metoder för formkamning i vått hår. Antalet metoder bör till en örjan begränsas. Hand- och kamföringen skall särskilt beaktas. Gå igenom olika metoder vid upprullning av hår på curler och med hjälp av clips. Dessa övningar bör i ett inledande skede kunna utföras på peruker.</p> <p>Utgå vid utformningen av frisyren från något läggningsschema och redogör för hur ett sådant schema konstrueras. Någon övning i utförande av läggningsscheman bör också ges.</p> <p>Den s k Pivot Point-tekniken behandlas ingående varvid de för metoden utarbetade instruktionerna och anvisningarna bör komma till användning.</p>
Hand- och kamföring vid formning av vågor			
Läggningsscheman			
Pivot Point-metoden			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.7 Färgningar och avfärgningar 6.7.1 Utrustning för färgning Behandlingsmetoder vid färgning Verktyg för färgning Hårbastu Färgkartor Hårfärgningspreparat Kundens utrustning		2	<p>Gå igenom förfarandet vid torkning av hår i torkhuv. Det är viktigt att betona utkammningsteknikens betydelse för det färdiga resultatet. Härvid behandlas också den s k touperings-tekniken. Sambandet mellan form- och utkammningstekniken diskuteras ingående.</p> <p>Inled undervisningen med en översikt över olika behandlingsmetoder vid färgningar och avfärgningar samt vid blonderingar och toningar.</p> <p>Övergå sedan till att behandla den utrustning som krävs för färgning, såsom olika typer av färgkoppar, penslar, desinfektionsglas, mätglas och mortlar med pistiller. Undervisningen om olika typer av hårbastu bör bygga på vad som inhämtats beträffande torkhuva.</p> <p>Avsnittet om hårfärgningspreparat anknyts till undervisningen i materiallära med kemi.</p> <p>Betona härvid vad som i kemiskt hänseende sker i håret. Antalet preparat för färgning som behandlas i årskurs 1 bör vara relativt begränsat.</p> <p>Betona riskerna för såväl den behandlade som den behandlande vid användningen av preparaten. Åtgärder för förhindrande av hår- och hudskador skall uppmärksammas.</p>
6.7.2 Förberedelsearbeten Bestämning av hårstruktur och hårkvalitet Tillredning av färg och färgblandningar	5	3	<p>Övningarna i val av färg bör utföras med utgångspunkt från någon färgkarta. Framhåll för eleverna att valet måste göras med hänsyn till hårets kvalitet och struktur samt preparatets egenskaper (organisk eller fysikalisk färg).</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.7.3 Färgning</p> <p>Appliceringsmetoder</p> <p>Verkningsgrad</p> <p>Neutralisering</p>	10	5	<p>Gå igenom hur man bestämmer val av preparat och vad man har att iaktta vid valet av metod för tillredning av färg och färgblandningar. Betona härvid betydelsen av att de av fabrikanternas meddelade anvisningarna för preparatet följs.</p> <p>Utgå vid undervisningen om appliceringsmetoder från färgens konsistens samt preparatets effekt på preparerat och opreparerat hår.</p> <p>Klargör vad som avses med verkningsgrad och verkningstid. Det är också viktigt att framhålla sambandet mellan hårets uppsugningsförmåga och tiden.</p> <p>Framhåll de avslutande arbetenas betydelse för resultatet.</p> <p>Övningarna i färgning bör i detta sammanhang begränsas till att endast omfatta enklare metoder.</p>
<p>6.8 Postischarbeten</p> <p>Peruker och postischer</p> <p>Utprovning, fastsättning och inklippning</p> <p>Vård av löshår</p>	10	8	<p>Avsnittet kan inledas med en översikt över olika typer av löshår. Den allt större användningen av löshår diskuteras inte bara som prydnad utan även som ersättning vid exempelvis håravfall och skallighet.</p> <p>Skillnaderna mellan postischer och peruker bör klarläggas liksom deras olika användningsområden. Gå också igenom konstruktion och sammansättning av olika peruker och postischer och redogör för skillnaden mellan natur- och syntethår.</p> <p>I samband härmed behandlas också rengöring och skötsel av löshår.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
			<p>Särskild uppmärksamhet ägnas tekniken för utprovning, fastsättning och inklippning av postischer.</p> <p>Eleverna bör ges möjlighet att öva sig i fastsättning av postischer, vilka övningar kan utföras på peruker.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>7 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig grundläggande färdighet att utföra olika arbetsuppgifter.</p>	645		<p>Undervisningen skall nära anknytas till undervisningen om behandlingsmetoder enligt delmomentet 6. Den bör planeras så, att eleverna sedan de skaffat sig insikt om exempelvis grundrensning i schamponering ges tillfälle till övning på modell.</p> <p>Vissa av de grundläggande momenten, såsom klippningsteknik, huvudmassage, formning av vågor samt upprullningsteknik måste tränas till rutin, varför särskild vikt läggs vid dessa moment. Övningarna bör omfatta såväl korthårs- som långhårsfrisyrer.</p>
<p>7.1 Schamponering</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Massage</p> <p>Schamponering</p>			<p>På basis av inhämtade kunskaper bör eleverna kunna öva sig att bedöma hårbottens utseende och hårstrukturen och därefter välja arbetsmetod, preparat och övrig materiel.</p> <p>Övningarna i massage innefattar här vattenmassage.</p>
<p>7.2 Hårvård</p> <p>Inpackning</p> <p>Hårkurer</p>			<p>Undervisningen anknyts till undervisningen om huden och håret. Särskilt viktigt är att diskutera orsak - verkan ifråga om val av behandlingsmetod och preparat.</p> <p>Övningarna bör bestå i applicering av fasta och flytande preparat och i förekommande fall i huvudmassage.</p>
<p>7.3 Klippning och effilering</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Grundklippning</p> <p>Frisyrklippning</p>			<p>Tyngdpunkten läggs vid utförande av s k grundklippningar. Dessa skall också omfattas av bedömning av huvudform och hårkvalitet. Det är viktigt att eleverna ges möjlighet att tillämpa inhämtade kunskaper på olika modeller och med användande av olika klippverktyg.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>7.4 Permanentlockning</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Upprullning</p> <p>Applicering av permanentvätskor</p> <p>Neutralisering</p> <p>Efterbehandling</p>			<p>Valet av spolar och preparat sker med utgångspunkt från hårets struktur och kvalitet, varför det är nödvändigt att eleverna lär sig bedöma dessa faktorer.</p> <p>Övningarna skall omfatta metoder för både kall- och värmepermanent. Betydelsen av korrekt upprullningsteknik betonas.</p> <p>Exempel på vad som sker vid en felaktig behandling bör ges ifråga om både upprullningsteknik, preparat och efterbehandling.</p>
<p>7.5 Vattenondulering</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Formning av vågor</p> <p>mise en plis</p>			<p>Jämförelsevis lång tid ägnas åt detta avsnitt, som bör föregås av övningar i schamponering. Det är härvid viktigt att ge momenten upprullnings- och utkamningsteknikerna stort utrymme.</p> <p>Samstämmighet mellan huvudform och frisyr bör eftersträvas. I ett senare skede bör eleverna få öva sig att utföra mise en plis med utgångspunkt från förebilder av s k klassisk vågfrisyr och om möjligt tillämpad på någon aktuell modefrisyr.</p>
<p>7.6 Färgning</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Färgning</p> <p>Avslutande arbeten</p>			<p>Större delen av övningarna i färgning förläggs till årskurs 2. Någon träning i tillredning och applicering av färg samt i utförande av de avslutande momenten på modeller bör dock förekomma i årskurs 1. Dessa övningar bör noga kontrolleras av läraren, varvid riskerna för hud- och hårskador betonas.</p>

Frisörteknik, årskurs 2, gren för damfrisörer

DELMOMENT	Riktigheter	
	Arbetsteknik = A	Fackteori = F
1 Materiallära		30
2 Service		40
3 Frisyrkunskap		40
4 Fackteckning		40
5 Ekonomi		40
6 Behandlingsmetoder	110	55
7 Ansiktsbehandling och manikyr	50	20
8 Brudklädsel	20	15
9 Arbetsövningar	756	
10 Frisörpraktik	64	

ALLMÄNNA SYNPKTER

För delmomenten anges liksom för årskurs 1 riktigheter för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen, arbetstekniken beräknad enligt det lägre veckotimantalet. Vid planeringen av undervisningen måste därför hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lövdagar o d.

Viss omfördelning av de angivna riktigheterna mellan och inom de olika delmomenten kan erfordras vid det praktiska genomförandet bl a beroende på arbetsuppgifternas utformning, tillgången på övnings- och undervisningsmateriel samt lokala förhållanden.

Undervisningen organiseras och planeras på samma sätt som i årskurs 1, dvs så, att eleverna får en verklighetsnära insikt om arbetet i en frisersalong. Undervisningen bör i största möjliga utsträckning förplaneras för individuella studier. I jämförelsevis stor utsträckning utförs behandlingarna som beställningsarbeten på kunder.

Undervisningen i skolan omfattar 38 veckor. Utbildningen under de återstående 2 veckorna förläggs till företag utanför skolan.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

För att eleverna skall få uppleva de roller i lagarbetet som de senare kommer att fungera i bör de, liksom i årskurs 1, i viss turordning tilldelas uppgifter att exempelvis vara "skyddsombud" och att vara delansvariga för utrustning, materiel, städning och belysning.

Eleverna bör genom skolans försorg i olika sammanhang stimuleras att utveckla förmågan att iaktta och analysera sociala förhållanden på arbetsplatsen samt att komma till insikt om yrkes- och arbetsförhållandenas föränderlighet på arbetsmarknaden.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Materiallära</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om kemisk-tekniska preparat, deras användning och egenskaper samt skaffa sig kunskap om kvalitetsbedömning och varukontroll avseende kemisk-tekniska preparat.</p>			<p>Undervisningen om materiallära skall liksom i årskurs 1 i största möjliga utsträckning anknytas till undervisningen om behandlingsmetoder samt ansiktsbehandling och manikyr.</p> <p>Det är viktigt att eleverna blir medvetna om de risker som i vissa fall är förbundna med användningen av skilda kemisk-tekniska preparat.</p>
<p>1.1 Huden och håret</p>		4	<p>Undervisningen inleds lämpligen med repetition av vad som inhämtats i årskurs 1 beträffande hårets fysikaliska och kemiska byggnad. Betona de kemiska reaktioner som ligger till grund för permanentlockning av hår som hårets varierande egenskaper vid olika pH.</p> <p>Vid undervisningen om huden läggs tyngdpunkten här vid vad som är av betydelse vid utförande av ansiktsbehandlingar och make up.</p>
<p>1.2 Nageln</p> <p>Nagelns byggnad och funktion</p> <p>Exempel på sjukdomar i nageln</p> <p>Nagelns skötsel och vård</p>		2	<p>Det kan vara lämpligt att börja detta avsnitt med en diskussion kring hudens och nagelns funktion hos människan. Huvudvikten läggs vid nagelns byggnad och fysikaliska egenskaper. Betona vid genomgången av nagelns skötsel de hygieniska aspekterna.</p>
<p>1.3 Preparat för hårbehandlingar</p> <p>Schamponeringsmedel</p> <p>Permanentvätskor</p> <p>Färgpreparat</p> <p>Hårlacker, sprayer m m</p>		6	<p>Undervisningen om preparat, deras egenskaper och användning skall fördjupas. Särskild uppmärksamhet ägnas i sammanhanget det kemiska händelseförloppet. Olika preparats inverkan på håret bör kunna åskådliggöras genom enkla försök och laborationer.</p> <p>Betona betydelsen av att de anvisningar som följer med olika preparat följs. Riskerna i fråga om både hud- och hårskador bör poängteras i sammanhanget.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.4 Preparat för ansiktsbehandling (skönhetsvård)</p> <p>Rengöringscremer</p> <p>Cremer</p> <p>Smink</p> <p>Puder</p> <p>Ansiktsvatten, Eau de cologne etc</p>		6	<p>Tyngdpunkten läggs vid preparatens sammansättning och inverkan på skilda hudtyper. Enkla försök i syfte att jämföra sammansättningen av exempelvis några olika cremer bör utföras.</p> <p>Gå igenom olika typer av hud-, läpp- och ögonsmink och deras användningsområden. Betona härvid skilda hudtypers känslighet för olika preparat.</p>
<p>1.5 Preparat för nagelvård</p> <p>Cremer</p> <p>Nagellacker</p>		2	<p>Undervisningen om cremer bör bygga på vad som inhämtats om cremer för ansiktsbehandling.</p> <p>Undervisningen om nagellacker och borttagningsmedel för nagellacker bör i första hand behandla preparatens egenskaper och inverkan på nageln. Ge också exempel på sammansättningen av olika typer av nagellacker.</p>
<p>1.6 Varukontroll</p> <p>Varudeklaration</p> <p>Varukontroll</p>			<p>Med utgångspunkt från tidigare inhämtade kunskaper och erfarenheter diskuteras betydelsen av varukontroll. Härvid kan och bör massmedias betydelse i sammanhanget beröras.</p> <p>Metoder för varukontroll och kvalitetsbedömning behandlas ingående.</p> <p>Undervisningen om varudeklaration skall åtföljas av exempel, varvid syftet med deklARATIONEN betonas. Härvid bör jämförelser också göras mellan varudeklaration och varumärkning. En exemplifiering av olika preparats benämning kan lämpligen göras i detta sammanhang.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
1.7 Reklamationer		4	<p>Det är viktigt att eleverna får kunskap om vad som kan ske om ett tidigare preparerat hår utsätts för exempelvis färgning eller permanentlockning.</p> <p>Härvid diskuteras dels vad som bör göras för att undvika sådana skador dels vilka åtgärder som frisören bör vidta om sådan skada uppstått.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Service</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig grundläggande kunskaper om beteendemönster vid betjäning av kunder samt orientera sig om säljstimulerande åtgärder.</p> <p>2.1 Tillämpad psykologi</p> <p>Beteendets drivkrafter</p> <p>Individuella differenser</p> <p>Relationer på arbetsplatsen</p>		40	<p>Det är angeläget att elevernas erfarenheter och iakttagelser utnyttjas i de olika avsnitten. Många frågor torde kunna behandlas med utgångspunkt från lokala förhållanden. Underlag bör också kunna hämtas från sk praktikfall, från aktuella reportage i massmedia samt från studiebesök.</p> <p>Ge en orientering om de tillfällen då psykologiska moment spelar särskilt stor roll i samband med arbetet på en salong, såsom vid kontakter med kunder, i försäljningsarbetet samt i samarbetet på arbetsplatsen.</p> <p>Människans handlande i skilda sammanhang dikteras ofta av en strävan att tillgodose något behov. Klargör detta och att relationerna till andra och omgivningen har ett avgörande inflytande på beteendet. Behovet av samhörighet tas upp till behandling. Ge också exempel på olika människotyper.</p> <p>Mot denna bakgrund behandlas umgänget med kunden. Det är viktigt att eleverna även som utomstående får betrakta olika beteende och attityder hos kunder och hos personalen på salongen. Detta bör kunna ske med hjälp av bl a filmer samt bild- och ljudband.</p> <p>Det är emellertid inte bara förhållandet kund - frisör som har betydelse utan även förhållanden mellan frisörer och andra befattningshavare. Det är därför nödvändigt att relativt ingående behandla samarbetet mellan olika individer. Diskutera exempelvis följderna av en otillräcklig information mellan olika befattningshavare.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>2.2 Försäljningsprinciper</p> <p>Kommunikation mellan säljare och köpare</p> <p>Krav på försäljare</p> <p>Säljfrämjande åtgärder</p>			<p>Det är angeläget att eleverna får praktisk övning i hur man uppträder, hur man tar emot en kund, hur man tar upp en beställning samt hur man ger information. Dessa övningar bör i största möjliga utsträckning integreras med undervisningen om behandlingsmetoder och i arbetsövningarna.</p> <p>Undervisningen om försäljning skall fördjupa insikterna om vilka krav som måste ställas på personalen på en frisersalong. Liksom i årskurs 1 kan olika situationer där kunder och personal konfronteras med varandra diskuteras med utgångspunkt från bl a filmer och bildband.</p> <p>Vid behandlingen av säljfrämjande åtgärder framhålls också betydelsen av bl a hygien, varornas exponering, salongens utformning samt frisörens uppträdande. Betydelsen av korrekta informationer om behandlingar, varor och pris betonas.</p> <p>Exempel på hur en kund kan påverkas i positiv riktning ges.</p> <p>I sammanhanget kan också frågor rörande reklamationer på utförda behandlingar tas upp till diskussion.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3 Frisyrkunskap</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om frisyrens utveckling genom tiderna,</p> <p>inhämta kännedom dels om sambandet mellan frisyr och klädedräkt, dels om den samtida kulturutvecklingen samt</p> <p>orientera sig om hur ett mode uppkommer.</p>			<p>Undervisningen i det frisyrhistoriska avsnittet måste göras ytterst översiktlig. Den bör även beröra den samtida samhällsutvecklingen och dess avspeglning i frisyr och klädedräkt. Undervisningen anknyts till undervisningen i fackteckning.</p>
<p>3.1 Stil och mode</p>		2	<p>Undervisningen inleds med definition av begreppet stil som det kommer till uttryck i en periods konst och hela livsform. Hit hör även modet, som både påverkas av och i vissa fall kan påverka den rådande stilen. Sambandet mellan frisyr och klädedräkt uppmärksammas.</p> <p>Eleverna kan aktiveras genom anknytning till nutiden och deras egna frisyrer och kläder. Härvid behandlas också frisyrens funktioner såsom medel att hävda en social tillhörighet samt att uttrycka emotionella och estetiska behov.</p>
<p>3.2 Antiken</p> <p>Frisyren i forntidens Egypten och dess grannländer</p> <p>Den grekiska frisyren</p> <p>Den romerska frisyren</p>		6	<p>Frisyren visar redan hos naturfolken prov på växlingar. Diskutera exempelvis hur man med hjälp av fett eller lera och olika klippningar gjorde konstfärdiga håruppsättningar.</p> <p>Egyptiska väggmålningar och statyer kan vara utgångspunkten vid behandlingen av frisyren under faraonernas tid. Bruket att krusa håret och användningen av löshår och peruker uppmärksammas härvid.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>3.3 Medeltiden</p> <p>Några typiska drag i frisyren under medeltiden</p>		4	<p>De grekiska och romerska männen kortklippta eller axellånga hår kan också exemplifieras genom studier av statyer och bildmateriel. Vid behandlingen av den kvinnliga frisyren uppmärksammas bruket att färga och pudra håret.</p> <p>Diskutera frisyreerna under medeltiden med utgångspunkt från religionens utbredning i Europa. Ge exempel på frisyrens och huvudbonadens utformning som kännetecken på social tillhörighet. Jämförelser kan göras t ex med de svenska folkdräkterna.</p> <p>Vid undervisningen om den gotiska stilen uppmärksammas korstågens betydelse för dess uppkomst och dess bysantinska påverkan.</p> <p>I sammanhanget kan man också diskutera hur man benämmer de olika frisyreerna, samt hur dessa i många fall återkommer i frisyrehistorien.</p> <p>De typiska dragen i frisyren och klädedräkt kan studeras på samtida bilder och gobelänger samt i dåtidens bokminiatyrer.</p>
<p>3.4 Renässansen</p> <p>Italienska, tyska och spanska frisyrier</p>		3	<p>Genom studier av den italienska ungrenässansens dräkter belyses hur gotikens lodräta linjer efter hand övergick i renässansens vågräta. Gå igenom hur de vågräta linjerna visade sig i frisyren och visa på bilder hur männen bar håret klippt med mittbena eller pannlugg. Vid genomgången av den kvinnliga frisyren beaktas olikheterna i frisyren hos den unga flickan och den gifta kvinnan.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
3.5 Barocken		2	<p>Vid behandlingen av det spanska modet framhålls de geometriska formerna.</p> <p>Det utmärkande för barockstilen - ljuseffekter och kraftig rörelseverkan - återspeglas också i kläddräkt och frisyra. Ge exempel på hur kvinnorna lät sidlockarna hänga fritt och att männen åter använde peruker.</p> <p>Den roll som Paris kom att spela under barocken ifråga om modet och den dominans som staden sedan dess haft särskilt beträffande utformningen av kvinnomodet bör uppmärksammas.</p>
3.6 Regence och rokok		3	<p>Det ökade handelsutbytet med Ostasien och upplysningstidens idéer kan utgöra utgångspunkten i detta avsnitt. Härvid berörs de utmärkande dragen i rokokostilen. Förkonstlingen och elegansen bör ställas mot natursvärmeriet.</p> <p>De stora allongeperukerna med långa nedhängande lockar som bars av männen uppmärksammas liksom kvinnans lockfrisyr.</p> <p>Det franska hovets betydelse för utformning av modet och tillkomsten av de s k modebladen uppmärksammas.</p>
3.7 Nyklassicism		3	<p>Studiet av frisyrerna under denna tid bör göras mot bakgrund av upptäckterna av de antika städerna Pompeji och Herculaneum med bl a ett starkt intresse för antiken som följd.</p>
Louis XIV			
Directoire och empire			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.8 Romantik och stilblandning</p> <p>Biedermeier</p> <p>Nyrokoko</p> <p>Stilblandning</p> <p>Jugend</p>		5	<p>Exempel ges på hur rokokons låga frisyrier avlöstes av Louis-seize-tidens överdrivna håruppsättningar, vilka i sin tur följdes av franska revolutionens enkla frisyrier.</p> <p>Bildunderlag kan erhållas genom studier av målningar, modekopparstick samt på de modebilder man började ge ut under perioden.</p> <p>Den redan tidigare påbörjade imitationen av tidigare stilarter återspeglades också i frisyrmodet. I sammanhanget berörs även den tekniska och vetenskapliga utvecklingen och den begynnande socialismen.</p> <p>De jämförelsevis snabba modeväxlingarna ifråga om både kläder och frisyr uppmärksammas.</p> <p>Exempel ges på den frisyrhistoriska upprepningen, varvid även jämförelser mellan olika stilar kan göras.</p>
<p>3.9 Funktionalism</p> <p>Funktionalismen</p> <p>Modet från 1900-talets början till nutid</p>		4	<p>I och med funktionalismens genombrott under början av 1900-talet blev ändamålet och funktionen den bestämmande faktorn vid formbildningen. Härvid spelade inte bara de tekniska utan även de sociala förutsättningarna en stor roll, vilket i hög grad kom att påverka modet. De ökade kommunikationerna länderna emellan bör också framhållas.</p> <p>Den tekniska utvecklingen ifråga om ondulering och permanentlockning bör särskilt framhållas liksom dess betydelse för frisyren.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
3.10 Frisyrmode Modets växlingar Modets betydelse för yrket Dagens mode Tävlingsarbeten		8	<p>Inled avsnittet med en orientering om hur ett mode uppkommer och vad det betyder i yrkesutövningen. Utrymme för diskussion om aktuella modefrågor bör ges, vilket kan ske med utgångspunkt från besök på frisyrvísningar och studium av fack-tidskrifter.</p> <p>I sammanhanget bör även inom branschen förekommande s k frisyrtävlingar beröras.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>4 Fackteckning</p> <p>Eleven skall genom sina studier vidareutveckla sin fantasi och skapande förmåga samt sinnet för färg och form samt vidga sina kunskaper i frisyртеckning.</p>			<p>Undervisningen skall bygga på förut inhämtade kunskaper och anknyttas till delmoment frisyrtkunskap. Den individuella handledningen av varje elev är även i denna årskurs viktig.</p>
<p>4.1 Bildframställning</p> <p>Färg- och formövningar</p> <p>Iakttagelseövningar</p>		10	<p>Avsnittet inleds med en repetition av och översikt över material för olika former av bildframställning.</p> <p>Fria färg- och formövningar bör under kursen inläggas i undervisningen vid lämpliga tidpunkter.</p> <p>Färgkompositionsövningarna utförs som förutsättningslösa experiment men bör anknyttas till ett personligt färgval. Iakttagelseövningarna anknyts till frisyrt och dräkt.</p>
<p>4.2 Textning och skyltning</p> <p>Material för textning</p> <p>Orientering om bokstavsformer</p> <p>Skisseringsteknik</p> <p>Orientering om olika text- och bildframställningsmetoder</p> <p>Skyltning</p>		10	<p>Undervisningen om skyltning bör ske i nära anslutning till en undervisning om ekonomi.</p> <p>På basis av studier av skyltningar diskuteras olika problem i samband med skyltning.</p> <p>Övningarna i skyltning bör kunna utföras i samverkan mellan två eller flera elever varefter samtliga elever ges tillfälle att redovisa sina förslag.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>4.3 Frisyртеckning</p> <p>Huvudet och frisyren</p> <p>Teckning av frisyrer</p> <p>Teckning av frisyrer hämtade ur frisyрhistorien</p>		20	<p>Avsnittet innefattar en utvidgning av motsvarande undervisning i årskurs 1 och syftar till att utveckla elevernas skapande förmåga.</p> <p>Frisyртеckningen skall huvudsakligen gälla uppgörande av förslag till olika frisyrer anpassade till olika huvud- och ansiktformer.</p> <p>I undervisningen kan även inläggas någon teckning av detaljer. Betydelsen av en tydlig teckning för utformning av frisyren uppmärksammas.</p> <p>Vid teckning av frisyrer från skilda epoker bör det karaktäristiska i frisyren framhållas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5 Ekonomi</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig en allmän orientering om vissa företagsekonomiska sammanhang, orientera sig om olika former för distribution av varor och tjänster samt</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper om redovisning av kontanta medel, betalningsrutiner och kalkylering.</p> <p>5.1 Företaget och dess intressenter</p> <p>Olika företags mål, verksamhet och intressenter</p> <p>Företagets organisatoriska uppbyggd</p> <p>5.2 Distribution</p> <p>Distributionens funktion och omfattning</p> <p>Partihandel - detaljhandel</p> <p>Olika former för marknadsföring</p> <p>Salongsförsäljning</p>		40	<p>Avsikten med undervisningen är att ge eleverna dels en allmän överblick över det företagsekonomiska ämnesområdet, dels vissa konkreta kunskaper i avsnitt som de kan möta i sin framtida yrkesutövning.</p> <p>Undervisningen om företaget och dess intressenter bör i detta sammanhang i första hand inriktas på ett hantverksföretags organisation och ekonomiska villkor. Ge exempel på några skilda frisersalongers uppbyggnad.</p> <p>Efter en allmän orientering om distribution av varor och tjänster behandlas formerna för marknadsföring av frisörbranschens tjänster.</p> <p>Översiktligt behandlas också planering och inredning av utrymmen i salongen för försäljning och varuexponeringens betydelse från försäljnings- och hanteringssynpunkt.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>5.3 Inköp och lagerhållning</p> <p>Rutiner vid beställning, mottagning och betalning av varor</p> <p>Juridiska aspekter på avtal och köp</p> <p>Lagerhållning och kontroll.</p>			<p>Det kan vara lämpligt att eleverna får en översiktlig information om vad som sker från den tidpunkt då man upptäcker att en vara måste beställas fram till den dag då fakturan måste betalas. Termer och begrepp i samband med kontakten mellan köpare och säljare och juridiska aspekter på avtal och köp kan därvid behandlas i sitt rätta sammanhang.</p>
<p>5.4 Redovisning</p> <p>Kassaredovisning och verifikationsbehandling</p> <p>Rutiner vid användning av kassaregister</p> <p>Olika betalningsmedel</p>			<p>Exempel ges på hur en enkel kassaredovisning kan läggas upp och hur verifikationer behandlas och registreras.</p> <p>Orientera om kassaregistrets funktion på en frisersalong och redovisningen i samband därmed.</p> <p>Rutiner vid användning av checker, bank- och postgiro samt växlar behandlas översiktligt.</p>
<p>5.5 Kalkylering</p> <p>Olika slag av kostnader</p> <p>Enkla arbets- och investeringskalkyler</p>			<p>Undervisningen om kalkylering skall bygga på vad som inhämtats i årskurs 1.</p> <p>I sammanhanget behandlas också inköp och kontroll av material och utrustning för en frisersalong. Val av utrustning kan diskuteras utifrån frågeställningen: lönar sig investeringen med hänsyn till utnyttjandegraden?</p> <p>Avsnittet om kostnader och kostnadsberäkningar bör behandlas i nära anslutning till undervisningen i delmomentet behandlingsmetoder.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om material, verktyg och apparater för utförande av olika behandlingar samt vidga sina kunskaper om metoder och teknik för schamponering, klippning, vattenondulering, permanentlockning samt färgning.</p>			<p>Undervisningen skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper om behandlingsmetoder. Stoffet anknyts i största möjliga utsträckning till delmomentet arbetsövningar. Undervisningen skall således omfatta en genomgång och demonstration av de olika avsnitten och planeras så, att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och befastas. Risker för yrkesskador skall framhållas. Eleverna bör också lära sig respektera de ekonomiska värden som materiel, verktyg och lokaler representerar och inse vikten av deras rätta användning och skötsel.</p>
<p>6.1 Arbetsplatsen</p> <p>Salongen. Arbetsplatsens organisation</p> <p>Gällande skyddsföreskrifter</p>		4	<p>Eleverna bör i årskurs 1 ha skaffat sig viss kunskap om betydelsen av en rationell arbetsorganisation. Tyngdpunkten läggs vid de olika arbetsplatsernas utformning på salongen.</p> <p>Olika arbetsplatsers inbördes placering kan diskuteras med utgångspunkt från deras funktion. Så kan exempelvis särskilda arbetsplatser för schamponering och strukturbehandlingar diskuteras. Belysnings- och ventilationsfrågor bör också liksom vatten- och avloppsfrågor diskuteras i sammanhanget.</p> <p>De hygieniska och ergonomiska aspekterna skall betonas. Härvid bör erinras om Hälsovårdsnämndens bestämmelser angående frisersalonger.</p>
<p>6.2 Schamponering</p> <p>Utrustning för schamponering</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Vattenmassage</p>	10	2	<p>Undervisningen skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper. Då schamponering till största delen utgör förberedelse för andra behandlingar är det viktigt att metoderna vid schamponering noga</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
6.3 Hårvård Inpackning Huvudmassage	10	2	<p>övas. Det är också nödvändigt att diskutera schamponeringsmetoden med hänsyn tagen till såväl hårbottens och hårets struktur som den kommande behandlingen. I sammanhanget behandlas också val av schamponeringsmedel.</p> <p>Inled undervisningen med en repetition av förut inhämtade kunskaper om inpackningar. Klargör vid vilka tillfällen hårvård kan vara befogad och vilken effekt olika s k hårvårdande medel kan ha i skilda sammanhang. Det är också viktigt att ägna valet av preparat i förhållande till hårets och hårbottens utseende uppmärksamhet.</p> <p>Kunskaperna om metoder för huvudmassage skall ökas till att omfatta allmänt tillämpade såväl maskinella som manuella metoder. I sammanhanget bör huvudets muskler och nervsystem repeteras.</p>
6.4 Klippning Utrustning för klippning Förberedande arbeten Klippning med hand- och effilersax Klippning med klippmaskin Effilering	15	4	<p>Undervisningen planeras så, att erfarenheterna från undervisningen i motsvarande avsnitt i årskurs 1 kan tillvaratas.</p> <p>Valet av metod diskuteras med utgångspunkt från hårkvalitet och den önskade frisyrens utformning. Behandla i sammanhanget också frisyrens utformning med tanke på ansiktsform och utseende. Även klippning kan utgöra ett förberedande moment för exempelvis permanentlockning, varför det kan vara befogat att diskutera både arbetsmetoder och frisyurutformning med hänsyn till den fortsatta behandlingen.</p> <p>Utförande av s k modeklippningar bör göras med utgångspunkt från "klippningscheman".</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.5 Formkamning</p> <p>Utrustning för fönvågning och formblåsning</p> <p>Hand-, kam- och borstföring vid formning av vågor</p> <p>Formkamning och fönvågning</p> <p>Tångondulering</p>	15	6	<p>På basis av tidigare inhämtade kunskaper om materiel och verktyg ges en översikt över den utrustning som krävs för utförande av olika typer av formblåsning. Ägna vid genomgången av handfläktar särskild uppmärksamhet åt deras funktion, arbetssätt och skötsel. Det är också viktigt att gå igenom säkerhetsföreskrifterna beträffande den elektriska utrustningen samt betona de hygieniska kraven.</p> <p>Inled avsnittet om formkamning med en genomgång av hur man anpassar val av formning till kundens ansiktsform. Ge också exempel på hur frisyren påverkar utseendet. Betona betydelsen av symmetri och balans i frisyren.</p> <p>Övergå därefter till en demonstration av olika metoder för formkamning i vått hår. Hand- och kamföringen ägnas särskild uppmärksamhet. Det är därvid särskilt viktigt att framhålla ansats-hårets behandling.</p> <p>Övningarna i fön- och formteknik bör utformas så, att elevernas känsla för form och proportioner utvecklas och kan till en början utföras på peruker.</p>
<p>6.6 Vattenondulering</p> <p>Utrustning för vattenondulering</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Mise en plis</p>	15	8	<p>Vattenondulering utgör alltid en avslutande behandling. Det kan t ex vara fråga om att "lägga" ett schamponerat och/eller nypermanentat hår. Det kan därför vara lämpligt att i detta sammanhang ta upp frågor rörande sambandet mellan förberedande och avslutande moment i en serie av behandlingar. Betona därvid betydelsen av koordination mellan de olika momenten.</p> <p>Eleverna bör i årskurs 1 ha uppnått viss färdighet i utförande av enklare mise en plis-behandlingar, varför huvudvikten nu läggs vid mera avancerade frisyrer. Gå igenom aktuella s k mode-</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6.7 Permanentlockning</p> <p>Utrustning för kallpermanent och värmepermanent</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Permanentlockning</p> <p>Efterarbeten</p>	10	8	<p>frisyrer och ägna särskild uppmärksamhet åt att tolka förekommande instruktioner och läggningsscheman för utförande av sådana frisyrer.</p> <p>Ägna teknik och metod för utfrisering särskild uppmärksamhet. Det är härvid viktigt att betona att utfriseringen bör ske med utgångspunkt från den dirigering av håret som skett vid upprullningen genom användande av curler och/eller clips.</p> <p>Undervisningen skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper. Inled avsnittet med repetition av olika permanentmetoder och diskutera deras för- och nackdelar. Behandla därvid de skilda metodernas effekt på olika hår och berör även tidåtgången och ekonomi i sammanhanget.</p> <p>Valet av metod och preparat skall alltid göras på basis av en bedömning av hårkvalitet och hårstruktur, varför metodiken vid en sådan bedömning behandlas ingående.</p> <p>Gå även igenom lämpliga behandlingsmetoder vid utförande av permanentlockning av särskilt svårbehandlade eller skadade hår. Det kan också vara lämpligt att beröra orsakerna till olika förändringar i håret till följd av exempelvis en färgning eller en alltför hård permanentning. Även s k hårvårdande åtgärder i samband med permanentlockningen bör diskuteras.</p>
<p>6.8 Färgning</p> <p>Utrustning för färgning</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Färgning</p> <p>Avslutande arbeten</p>	15	10	<p>Undervisningen om färgning var i årskurs 1 av mera översiktlig karaktär. Gå därför mera ingående igenom de metoder som kan komma ifråga vid färgning av damhår. Undervisningen får dock inte begränsas till någon speciell metod eller något speciellt preparat.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
6.9 Blondering och avfärgning	10	5	<p>Undervisningen om preparat samordnas med motsvarande avsnitt i delmomentet materiallära. Betona betydelsen av att anvisningarna på de skilda preparaten noga följs.</p> <p>Valet av färgmetod respektive preparat skall även i detta sammanhang grunda sig på en bedömning av hårstrukturen och kvaliteten. Denna bedömning bör jämföras med motsvarande bedömning vid permanentbehandling, varvid resultatet diskuteras från skilda utgångspunkter. Det är viktigt att ta reda på om håret tidigare preparerats exempelvis med "hempermanent" eller "hemfärgning". Ge exempel på vad som kan ske om ett hår felbehandlas genom användande av ett felaktigt valt preparat.</p> <p>Övningarna skall omfatta färgmetoder av mera avancerad karaktär, såsom modofärgning samt infärgning av blonderade eller avfärgade hår.</p> <p>Vid behandlingen av de avslutande arbetena betonas deras betydelse för det färdiga resultatet.</p> <p>Betona också riskerna för såväl kunden som frisören vid användningen av färgämnen och vätskor. Åtgärder för förhindrande av hud- och hårskador uppmärksammas.</p>
Utrustning för blondering och avfärgning			<p>Undervisningen om blondering och avfärgning bör bygga på erfarenheter från avsnittet om färgning. I sammanhanget betonas riskerna för s k blonderingsskador.</p>
Metoder för blondering och avfärgning			<p>Gå igenom metoderna för applicering av blonderingsmedel vid s k retusch och nyblondering. Övergå sedan ele-</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.10 Postischarbeten</p> <p>Utprovning, fastsättning och inklippning</p> <p>Schamponering och läggning av peruker</p> <p>Vård av löshår</p>	10	6	<p>verna uppnått viss färdighet i sådan blondering till s k hög- och effektblondering.</p> <p>Övningarna i avfärgning skall ske med användande av såväl organiska som fysikaliska färgmedel.</p> <p>Även i detta avsnitt skall riskerna för hud- och hårskador särskilt uppmärksammas.</p> <p>Avsnittet avser att fördjupa förut inhämtade kunskaper om utprovning, fastsättning och inklippning av löshår. Stor vikt läggs vid schamponering och inläggning av peruker. Möjligheterna att använda löshår för träning av särskilt svåra moment bör tillvaratas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>7 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig kunskap om materiel, verktyg och apparatur för utförande av ansiktsbehandling och manikyr samt skaffa sig grundläggande kunskaper om metoder för utförande av ansiktsbehandling, make up och manikyr.</p>			<p>Ansiktsbehandling och manikyr hör normalt inte till frisörens yrke. Undervisningen syftar därför till att ge enbart grundläggande kunskaper så att eleverna exempelvis vid utförande av brudklädsel kan ge den skönhetsvård som kan vara erforderlig i sammanhanget.</p> <p>Undervisningen skall i största möjliga utsträckning samordnas med delmomentet arbetsövningar. Den planeras så att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och befastas.</p>
<p>7.1 Utrustning för ansiktsbehandling</p> <p>Arbetsplatsens anordnande</p> <p>Verktyg</p> <p>Massageapparater</p> <p>Materiel för make up</p>		4	<p>Undervisningen om arbetsplatsens anordnande bör anknyta till vad som inhämtats om övriga i frisersalongen befintliga arbetsplatser. Diskutera exempelvis olika utformningar av behandlingsstolar och deras placering i salongen.</p> <p>Gå igenom skilda slag av pincetter, desinfektionskoppar, refraischörer, pormaskuttagare, skalpeller m m. Tyngdpunkten läggs vid materielens funktion, användning och skötsel varvid särskilt de hygieniska kraven betonas.</p> <p>Metoder för desinfektion och sterilisering av de olika verktygen och apparaterna ägnas särskild uppmärksamhet.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>7.2 Förberedelsearbeten</p> <p>Kundens installerande</p> <p>Hudanalys</p> <p>Hygieniska åtgärder för behandlingen</p> <p>Rengöring av huden</p>	4	2	<p>Undervisningen om preparat, såsom cremer, rengöringsmedel, smink och ansiktsvatten samordnas med motsvarande undervisning i delmomentet materiallära.</p> <p>Inled undervisningen med en genomgång av ansiktets muskler och nervsystem. Ge också exempel på olika typer och hur en s k hudanalys utförs. I sammanhanget diskuteras orsaker och ändamål med behandlingen. Det är härvid viktigt att betona att metod och preparat skall väljas med hänsyn tagen till hudtyp.</p> <p>Övergå därefter till att diskutera hur kunden lämpligen bör installeras och vilka hygieniska åtgärder som frisören måste vidta före behandlingen. Härvid diskuteras också vad som bör göras för att skydda kundens hår.</p> <p>Metoderna för rengöring av huden behandlas ingående. De bör följas av praktiska övningar, vilka eleverna bör kunna utföra på varandra.</p>
<p>7.3 Ansiktsbehandling</p> <p>Massageturernas ändamål och utförande</p> <p>Applicering av varma och kalla dukar</p> <p>Manuell och maskinell massage</p>	16	4	<p>Undervisningen inleds med en demonstration av förekommande s k massage-turer. Demonstrationen bör åtföljas av en diskussion om hur ansiktets muskler och nervsystem påverkas av massage. Gå i samband härmed igenom hur huden påverkas av kalla och varma dukar.</p> <p>Ägna metoderna för manuell massage jämförelsevis stort utrymme varvid handgrepp och handrörelser särskilt uppmärksammas.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>7.4 Make up</p> <p>Rengöring av huden</p> <p>Formning och färgning av ögonbryn och ögonfransar</p> <p>Applicering av hud- och läppsmink samt ögonskugga</p>	15	4	<p>Tyngdpunkten i undervisningen läggs vid att lära eleverna lägga en s k grund-make up. Orientering skall dock ges om make up för kvällsbruk samt om sminkning för fest, maskerad och teater.</p>
<p>7.5 Utrustning för manikyr</p> <p>Arbetsplatsens anordnande</p> <p>Verktyg</p> <p>Utrustning för desinfektion och sterilisering</p>		2	<p>Inled avsnittet med en genomgång av den materiel som krävs för utförande av fullständig manikyr. Exempel på metoder att anordna arbetsplatsen bör ges varvid även materielens förvaring under pågående arbete diskuteras.</p> <p>Även i detta sammanhang är det viktigt att ta upp de hygieniska frågorna och betona betydelsen av desinfektion respektive sterilisering av verktygen.</p>
<p>7.6 Manikyr</p> <p>Rengöring</p> <p>Filning</p> <p>Behandling av nagelbanden</p> <p>Handmassage</p> <p>Applicering av nagellack</p>	15	6	<p>Gå igenom vad som tidigare inhämtats om nagelns byggnad. Behandla vidare handens muskler och nervsystem. Härvid bör bilder och principskisser komma till användning.</p> <p>De praktiska övningarna föregås av en demonstration av olika metoder för rengöring, uppmjukning av nagelbanden, filning samt ansning av nagelbanden. Gå också igenom förfarandet vid handmassage och metoder för applicering av nagellack.</p> <p>De praktiska övningarna bör eleverna till en början kunna utföra på varandra.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>8 Brudklädsel</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om olika brudklädslar, skaffa sig kunskap om de vanligaste materielen för brudklädsel samt skaffa sig grundläggande kunskap i utförande av några olika brudklädslar.</p>			
<p>8.1 Brudklädsel</p> <p>Skilda slag av brudklädslar</p> <p>Brudklädselns utveckling</p>		4	Inled undervisningen med en översikt över skilda typer av brudklädsel. Gå också igenom hur sättet att klä bruden förändrats. Frågor rörande klädsel för kyrklig och borgerlig vigsel behandlas relativt ingående.
<p>8.2 Utrustning för brudklädsel</p> <p>Brudkronor</p> <p>Brudslöjor och buketter</p> <p>Hårsmucken och koaffer</p> <p>Materiel för fastsättning av kronor och hårsmucken</p>		3	<p>Utgå vid undervisningen om brudkronor, brudslöjor och hårsmucken från bilder av olika brudklädselarrangemang. Undervisningen bör dock begränsas till de vanligaste arrangemangen. Anknytning bör göras till undervisningen i föregående avsnitt om brudklädsel.</p> <p>Gå igenom olika metoder för fastsättning av brudkronor och materiel här för exempelvis postischer och hårnålar.</p>
<p>8.3 Brudklädsel</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Fastsättning av krona och slöja</p> <p>Slöjarrangemang</p> <p>Montering av olika hårsmucken</p> <p>Fastsättning av postischer</p>	20	8	Undervisningen kan lämpligen inledas med brudklädsel med användande av brudkrona och slöja. Gå igenom hur frisyren bör arrangeras och hur håret skall flätas för att krona och slöja skall kunna fästas. Diskutera därefter olika metoder att fästa kronan och arrangera slöjan. Både långa och korta slöjor bör härvid behandlas.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
			<p>Exempel på olika metoder att montera olika hårsmycken bör ges. Undervisningen om postischer vid brudklädsel bör anknyta till motsvarande undervisning i delmomentet behandlingsmetoder.</p> <p>Möjligheterna till övning i brudklädsel bedöms vara relativt begränsade varför övningarna till största delen får utföras på kamraterna. Detta arbete kan lämpligen utföras av tre - fyra elever tillsammans. Förslag till olika brudklädselarrangemang bör också kunna utarbetas. Denna undervisning bör samordnas med undervisningen i delmomentet fackteckning.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>9 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig färdighet att utföra olika arbetsmoment.</p>	756		<p>Det är viktigt att arbetsövningarna bedrivs under så realistiska former som möjligt. För att övningarna skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att de planeras noga. Läraren bör sålunda planera undervisningen så, att eleverna sedan de skaffat sig kunskap om de skilda arbetsmomenten ges tid till övning på modell.</p> <p>Åtgärder att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall poängteras. Det är också viktigt att tillse att korrekta arbetsställningar, handgrepp och rörelseföljder tillämpas.</p>
<p>9.1 Schamponering och hårvård</p> <p>Förberedande åtgärder</p> <p>Schamponering</p> <p>Hårvårdande behandlingar</p>			<p>Undervisningen planeras så, att erfarenheterna från undervisningen i övriga delmoment tillvaratas så att tillfälle ges för eleverna att tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper om bl a material, metoder, service och ekonomi.</p> <p>Eleverna bör på basis av inhämtade kunskaper självständigt kunna bedöma hårbotten och hårstrukturen och därefter välja behandlingsmetod och preparat.</p>
<p>9.2 Klippning</p> <p>Grundklippning</p> <p>Skulptering</p> <p>Klippning av s k modefrisyrer</p>			<p>Jämförelsevis stort utrymme ägnas klippningsmomentet. Avsnittet skall innefatta klippning med både handsax och klippmaskin samt användning av effileringsverktyg.</p> <p>Övningarna i klippning av s k modefrisyrer bör utföras med utgångspunkt från inom branschen använda s k klippningsscheman.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>9.3 Vattenondulering</p> <p>Formkamning</p> <p>Mise en plis</p>			<p>Det är viktigt att undervisningen planeras så, att eleverna får möjlighet att utföra klippningsarbeten på modeller med olika huvud- och ansiktsformer.</p> <p>Övningarna i vattenondulering utförs dels med tillämpning av de s k Pivot Point-tekniken dels med tillämpning av konventionella metoder.</p> <p>I ett senare skede lägga stor vikt vid utförande av s k modefrisyrer och frisyrer av mer avancerad karaktär. Härvid bör olika typer av läggningsscheman komma till användning.</p> <p>Någon träning ges också i formkamning och formblåsning av vått hår.</p>
<p>9.4 Permanentlockning</p> <p>Kall- och varmpermanent</p>			<p>Det är viktigt att dessa övningar planeras så att eleverna ges tillfälle att tillämpa aktuella permanentmetoder. Tyngdpunkten läggs således vid utförande av kallpermanent.</p>
<p>9.5 Färgning och avfärgning</p> <p>Färgning</p> <p>Blondering</p> <p>Modfärgning</p>			<p>Övningarna på modell bör organiseras så, att eleverna får tillfälle att tillämpa några olika färgningsmetoder samt utföra någon blondering och avfärgning.</p>
<p>9.6 Postischarbeten</p> <p>Utprovning, fastsättning och inklippning</p> <p>Infärgning av postischer</p>			<p>Övningarna med postischarbeten bör organiseras så, att eleverna får möjlighet att utföra minst 2 behandlingar på modell. De inledande övningarna kan med fördel utföras på peruker. Träningen i arbetet med peruker och postischer bör även omfatta tvättning, infärgning och mise en plis.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>9.7 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Ansiktsbehandling</p> <p>Make up</p> <p>Manikyr</p>			<p>Tyngdpunkten läggs vid rengöring av huden, ansiktsmassage och utförande av make up. Övningarna bör samordnas med övningarna i brudklädsel.</p> <p>Övningarna i manikyr bör främst omfatta rengöring, filning, behandling av nagelbanden, handmassage och applicering av nagellack.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>10 Frisörpraktik</p> <p>Eleven skall genom sina studier inhämta kännedom om arbetsmiljö och arbetsuppgifter på en damfrisersalong.</p>	64		<p>För att praktiken skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att den noga planeras i samarbete med den frisersalong dit praktiken förläggs och att såväl elever som arbetsledare informeras om syftet med praktiken.</p> <p>Huvudvikten läggs under denna första period vid att ge eleverna inblick i hur ett friserföretag arbetar, hur företaget och arbetet organiserats samt vilka regler som gäller för hygien, säkerhet och förhållandena i övrigt.</p> <p>Eleverna bör ges tillfälle att aktivt delta i arbetet och utföra enklare sysslor.</p> <p>Eleverna skall för att kontroll över den utbildning som de erhåller skall möjliggöras själva fylla i tidsrapporter över fullgjorda arbetsavsnitt.</p>

Frisörteknik, årskurs 3, gren för damfrisörer

DELMOMENT	Riktider	
	Arbetsteknik = A	Fackteori = F
1 Behandlingsmetoder	56	20
2 Arbetsövningar	1 444	

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

För delmomenten anges liksom för de föregående årskurserna riktider för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen. Vid planeringen av undervisningen måste därför hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lov dagar o d.

Undervisningen i arbetsteknik till den del som avser arbetsövningar förläggs till arbetsställe utanför skolan. Arbetsövningarna bör organiseras så, att eleverna får erfarenhet av samtliga arbetsuppgifter som kan förekomma på en damfrisering. Det som utöver vad som följer av skolstadgan och läroplanen kan vara att avtala i fråga om den till företag förlagda undervisningen regleras genom överenskommelse mellan skolan och respektive företag.

För undervisning som är förlagd till arbetsställe utanför skolan får de på arbetsstället gällande arbetstiderna tillämpas. Skolstyrelserna bör träffa sådana uppgörelser med företag till vilka utbildningen förläggs, att anpassningen till företagets arbetstider och till företagets rutiner i övrigt sker så smidigt som möjligt.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev under båda perioderna göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om material, verktyg och apparater för olika behandlingar samt öka sina kunskaper om metoder och teknik för utförande av inom damfrisöreryrket förekommande arbetsmoment.</p>			<p>Undervisningen om behandlingsmetoder skall bygga på i årskurserna 1 och 2 inhämtade kunskaper samt på de kunskaper och erfarenheter som eleverna inhämtar under utbildningstiden på arbetsställena utanför skolan.</p>
<p>1.1 Arbetsplatsen</p> <p>Arbetsplatsen</p> <p>Hygien på arbetsplatsen</p> <p>Kundens omhändertagande</p>		2	<p>Inled undervisningen med en diskussion kring arbetsplatsens utformning och utrustning. Härvid bör elevernas erfarenheter från olika arbetsställen tas till vara. Betona i sammanhanget kraven på både den personliga hygien och hygien på salongen.</p> <p>I sammanhanget diskuteras också mottagande och omhändertagande av kunder. Riskerna för såväl frisören som kunden vid användande av olika preparat och verktyg bör liksom uppmärksammas.</p>
<p>1.2 Schamponering och hårvård</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Massage</p> <p>Schamponering</p> <p>Inpackningar och hårkurer</p>	6	2	<p>Eleverna bör på basis av inhämtade kunskaper självständigt få välja arbetsmetod, preparat och övrigt material. Läraren bör kontrollera att detta val alltid sker med hänsyn till hårbottens utseende hårstrukturen samt eventuell efterföljande behandling.</p>
<p>1.3 Klippning</p> <p>Klippning med sax</p> <p>Klippning med skärverktyg</p> <p>Barnklippning</p>	6	2	<p>Inled undervisningen med en repetition av tidigare inhämtade kunskaper om s k grundklippning och frisyrrklippning. Val av klippningsverktyg bör diskuteras i sammanhanget.</p> <p>Övningarna i klippning bör organiseras så, att eleverna får möjlighet att utföra arbetsmomentet på olika modeller och med användande av olika verktyg.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
1.4 Permanentlockning Förberedelsearbeten Permanentlockning Efterbehandlingar	6	2	Särskild vikt läggs i detta avsnitt vid bedömningen av "utgångsläget" beträffande hårstruktur, hårkvalitet och hårets kondition. Med utgångspunkt härifrån skall eleverna välja permanentlockningsmetod, spolar, preparat och övrig materiel.
1.5 Vattenondulering Förberedelsearbeten Mise en plis	6	2	I detta avsnitt ägnas särskild uppmärksamhet åt upprullnings- och utkamningstekniken. Det är också viktigt att betona betydelsen av samstämmighet mellan huvudform och frisyren. Någon övning bör utföras med utgångspunkt från s k läggningsscheman.
1.6 Färgning och blondering Förberedelsearbeten Färgning Blondering Efterbehandlingar	10	4	Jämförelsevis stort utrymme ägnas åt detta avsnitt. Även i detta sammanhang bör stor vikt läggas vid bedömningen av "utgångsläget" samt vid valet av metod och preparat. Utrymme bör också ges för en diskussion kring resultatet av behandlingen och för en bedömning av behandlingsresultatet.
1.7 Tångondulering Upprullning Värmefördelning	6	2	Gå om möjligt igenom metoderna för tångondulering och låt eleverna öva sig i s k Francoirullning. Härvid uppmärksammas lockarnas placering med hänsyn till den tänkta frisyren. Det är också viktigt att uppmärksamma värmefördelningen från hårroten till toppen. Särskild uppmärksamhet skall i sammanhanget ägnas utkamningstekniken. Även här betonas betydelsen av samstämmighet mellan huvudform och frisyren.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.8 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Massage</p> <p>Ansiktsmask</p> <p>Make up</p> <p>Manikyr</p>	6	2	<p>Undervisningen om ansiktsbehandling bör omfatta rengöring av huden, ansiktsmassage och anbringande av s k ansiktsmask. Den bör även innefatta utförande av make up för dagligt bruk. Vidare bör make up kunna utföras i samband med brudklädsel.</p> <p>Undervisningen om manikyr skall omfatta en fullständig behandling innefattande rengöring, filning av nageln, behandling av nagelbanden, handmassage samt applicering av nagellack.</p>
<p>1.9 Brudklädsel</p>	10	2	<p>Erfarenheterna från brudklädsel kan antas vara begränsade. Det är därför nödvändigt att ägna relativt stort utrymme åt detta avsnitt, som bör bygga på i årskurs 2 inhämtade kunskaper. Frisyrens anpassning till brudklädslen bör diskuteras i sammanhanget.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig kunskap om arbetsmiljön samt skaffa sig färdighet att utföra de olika arbetsmoment som kan förekomma på en damfrisersalong.</p>	1444		<p>För att arbetsövningarna skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att de planeras noga. Planeringen skall ske i samråd med det företag dit arbetsövningarna förläggs. Det är viktigt att skolan informerar såväl elever som arbetsledare om syftet med praktiken.</p> <p>Eleverna bör få insikt om hur ett frisörföretag arbetar, hur arbetet är organiserat samt vilka regler som gäller beträffande hygien, säkerhet och förhållandena i övrigt.</p> <p>De bör lära sig förstå sammanhanget kund - frisör och den betydelse det personliga uppträdandet och hållningen i övrigt har i detta sammanhang.</p> <p>Eleverna skall, för att kontroll över den utbildning som de erhåller skall möjliggöras, själva fylla i tidsrapporter över fullgjorda arbetsmoment.</p>
<p>2.1 Verktyg, materiel, preparat m m</p>			<p>Eleverna bör få kunskap om befintliga redskap, verktyg och övrig materiel samt om de varor som används vid de olika behandlingarna och om sådana artiklar som saluförs.</p>
<p>2.2 Behandlingsmetoder</p> <p>Schamponering och hårvård</p> <p>Klippning</p> <p>Vattenondulering</p> <p>Permanentlockning</p> <p>Färgning och avfärgning</p>			<p>Eleverna måste ges tillfälle att utföra borstning och шамponering med huvudmassage och att - i varje fall under senare delen av arbetsövningarna - själva välja arbetsmetod och preparat. De bör vidare utföra appliceringar av inpackningar och s k lotioner.</p> <p>Möjlighet till utförande av klippning med såväl sax som eggverktyg skall ges. Arbetet med klippningar skall om möjligt omfatta så väl s k grundklippning som frisyrisklippning.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
			<p>Eleverna bör aktivt medverka vid utförandet av permanentlockning. I sammanhanget uppmärksammas valet av arbetsmetod, spolar, preparat och övrig materiel.</p> <p>Eleverna bör självständigt få utföra vattenondulering, såväl dagsfrisyr som aftonfrisyr. Hänsyn bör i sammanhanget tas till det aktuella modet.</p> <p>Då det gäller färgningar och avfärgningar skall eleverna beredas tillfälle att aktivt delta i praktiskt utförande av sådana arbetsmoment och sålunda medverka även i de förberedande arbetena med bedömning av hårkvalitet och hårstruktur samt i valet av metod och preparat.</p> <p>Om möjligt bör eleverna också beredas tillfälle att delta i arbete med skönhetsvård, manikyr och brudklädsel.</p>

Frisörteknik, årskurs 1, gren för herrfrisörer

DELMOMENT		Rikttider	
		Arbetsteknik = A	Fackteori = F
1	Inledning		25
2	Materiallära med kemi		60
3	Hygien	5	25
4	Service		40
5	Fackteckning		50
6	Behandlingsmetoder	150	80
7	Arbetsövningar	645	-

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Huvudmomenten ger en översikt över och orientering om ämnets omfattning inom kursen. I delmomenten utvecklas närmare ämnesinnehållet.

För delmomenten anges rikttider för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen, arbetstekniken beräknad enligt det lägre veckotimantalet. Vid planeringen av undervisningen måste därför hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lov dagar o d.

Viss omfördelning av de angivna rikttiderna mellan och inom de olika delmomenten kan erfordras vid det praktiska genomförandet bl a beroende på elevernas varierande förkunskaper, arbetsuppgifternas utformning, tillgången på övnings- och undervisningsmateriel samt lokala förhållanden.

Undervisningen i herrfrisörteknik syftar till att ge grundläggande färdigheter för utförande av olika behandlingar. Den skall ge ett yrkeskunnande innehållande såväl manuella färdigheter som de fackteoretiska kunskaper som är nödvändiga för yrkesutövningen.

Undervisningen bör organiseras så, att eleverna får verklighetsnära insikt om arbetet i en frisersalong. Vid undervisningen bör momenten demonstreras av läraren, varvid den för arbetsuppgiften aktuella fackteorin genomgås. Därefter kan eleverna individuellt eller två eller flera tillsammans utföra de arbetsuppgifter som beskrivs i innehåll och kommentarer.

Till en början kan eleverna få utföra arbetsuppgifterna på varandra och där så befinns lämpligt på peruker. I årskursens senare skede måste dock behandlingarna utföras som beställningsarbeten på kunder.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

För att eleverna skall få verka i de roller i lagarbetet som de senare får uppleva bör de i viss turordning tilldelas uppgifter att exempelvis vara "skyddsombud" och delansvariga för verktyg, städning och belysning.

Syfte och innehåll	Riktttider		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Inledning</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om frisöryrkets utveckling och omfattning, inhämta kännedom om arbetsmiljön i skolan samt skaffa sig kunskap om informationsmaterial och läromedel.</p> <p>1.1 Frisörbranschen</p> <p>Frisöryrkenas omfattning och utveckling</p>			<p>2 Eleverna skall ges en allmän orientering om frisöryrket. Både den tekniska och den kvantitativa utvecklingen berörs.</p> <p>Undervisningen skall även innefatta redogörelse för vilka möjligheter utbildningen ger och hur denna är organiserad. Eleverna skall informeras om vilka krav som i olika avseenden kommer att ställas. Särskilt uppmärksammas kraven på teknisk och manuell färdighet samt kravet på god hygien och på förmåga till organisation av det egna arbetet. Frågor rörande det egna uppträdandet gentemot kunder kan även beröras.</p>
<p>1.2 Arbetsmiljön</p> <p>Skolan som arbetsplats</p> <p>Lokaler och materiel för undervisningen</p> <p>Ordnings- och skyddsföreskrifter</p>			<p>3 Eleverna informeras om hur skolan fungerar, om personal, lokaler, arbetstider och administration samt om ordningsfrågor m m. Särskild uppmärksamhet ägnas de lokaler och den materiel som eleverna kommer i kontakt med i det dagliga arbetet.</p> <p>Undervisningen kan inledas med en rundvandring genom skolan och åtföljas av en diskussion kring t ex ordnings- och skyddsfrågor.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.3 Informationsmaterial och läromedel</p> <p>Studieteknik</p> <p>Arbetsinstruktioner och läromedel</p>		5	<p>Avsnittet kan inledas med en redogörelse för utbildningens mål, innehåll och uppläggning i stort.</p> <p>Utbildningens uppgift måste rent allmänt vara att skapa goda och dagsaktuella kunskaper, men den skall också ge varje elev förutsättningar att möta förändringar inom yrket genom fortsatt utbildning och anpassning till förändrade eller nya arbetsuppgifter.</p> <p>Viktigt är att eleverna inte får blott tekniska och manuella kunskaper och färdigheter. Det är därför angeläget att i början ägna uppmärksamhet åt tekniken att göra och att läsa anteckningar.</p> <p>Vidare informeras eleverna om vilka läromedel som kommer att användas i undervisningen. I den mån arbetsinstruktioner kommer till användning är det av största vikt att eleverna informeras dels om deras uppläggning, dels om deras användning. Utrymme bör därför ges för läsning och tolkning av arbetsinstruktioner.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>1.4 Kalkylering</p> <p>Direkta och indirekta kostnader Beräkning av arbetskostnader Beräkning av tidsåtgång Kalkylering av självkostnadspris</p>		15	<p>Viss grundläggande undervisning om principerna för beräkning av arbets- och materialkostnader ges i årskurs 1.</p> <p>Undervisningen inleds med definition av begreppen direkta och indirekta kostnader. Exempel bör i första hand hämtas från en mindre frisersalong.</p> <p>Klargör vilka faktorer som måste tas i beaktande vid fastställande av pris på en behandling. Konkurrensens betydelse i sammanhanget kan även diskuteras.</p> <p>Beräkningarna av material - och arbetskostnader bör anknyta till aktuella arbetsuppgifter i det praktiska arbetet.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Materiallära med kemi</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig kunskap om huden och håret, skaffa sig kunskap om olika behandlingars inverkan på håret, orientera sig om sjukliga förändringar i huden och håret, skaffa sig grundläggande kunskap om vissa kemiska begrepp samt skaffa sig kunskap om kemisk-tekniska preparat, deras användning och egenskaper.</p> <p>2.1 Huden och håret</p> <p>Hudens byggnad och funktion Hårets byggnad och funktion Hudens och hårets skötsel</p> <p>2.2 Hud- och hårsjukdomar</p> <p>Sjukdomar i hårbotten Förändringar i håret Förebyggande åtgärder</p>			<p>Undervisningen i materiallära med kemi skall i största möjliga utsträckning anknytas till undervisningen om schamponering, strukturbehandling och färgning. Det är viktigt att eleverna blir medvetna om de risker som i vissa fall kan vara förbundna med användningen av olika kemisk-tekniska preparat.</p> <p>5 Det kan vara lämpligt att börja detta avsnitt med en diskussion kring hudens och hårets funktion hos människan. Därefter kan man övergå till att behandla hudens byggnad och egenskaper.</p> <p>Undervisningen om hårets byggnad begränsas i detta sammanhang till de fysikaliska egenskaperna.</p> <p>I undervisningen bör ingå någon övning i kvalitetsbestämning av hårstrukturer.</p> <p>Vid behandlingen av hudens och hårets skötsel betonas de hygieniska aspekterna.</p> <p>5 Med hänsyn till risker med bl a felbedömningar bör undervisningen om hud- och hårsjukdomar begränsas. Det är viktigt att framhålla för eleverna att misstänkta sjukdomsfall skall hänvisas till medicinsk expertis.</p> <p>En översikt ges över förekommande sjukdomar, såsom mjäll, eksem, seborré, fläckskallighet och håravfall. Särskild uppmärksamhet ägnas förändringar i håret såsom hårknutar och hårbrott samt skador som orsakas</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>2.3 Kemiska grundämnen</p> <p>Grundläggande begrepp</p> <p>Metaller och icke metaller</p> <p>Molekylvikt och aggregationstillstånd</p>		6	<p>av felaktig behandling. Vidare bör orsakerna till färgförändringar i håret (grått hår) behandlas.</p> <p>Planscher, arbetsblad och andra AV-hjälpmedel bör komma till användning.</p> <p>Undervisningen inleds med en genomgång av sådana kemiska begrepp, som ingår i grundskolans kemikurs och som måste ligga till grund för förståelsen av kemiska sammanhang och skeenden.</p> <p>Undervisningen om metaller och icke metaller bör ge eleverna en översiktlig uppfattning om byggnaden och egenskaperna hos bl a natrium, kalium, koppar och kvicksilver samt väte, kväve, syre, kol, klor och svavel.</p> <p>Som illustration av hur positiva och negativa joner bildas kan strukturen för några grundämnen beskrivas. Ett grundämnes övergång till jon kan åskådliggöras genom försök med t ex natrium och vatten samt magnesium och klorvätesyra.</p>
<p>2.4 Joner och jonföreningar</p> <p>Syror, baser, salter, synteter och aminosyror, deras byggnad och egenskaper</p> <p>Tvål och tvålprodukter</p> <p>Neutralisation</p>		6	<p>Egenskaperna hos syror, baser och salter illustreras experimentellt.</p> <p>Innebörden av begreppen neutralisation, pH och buffertlösning klargörs. Förklara också sambandet mellan pH, syrors och basers koncentration och protolys.</p> <p>Eleverna bör i detta sammanhang själva få utföra minst en neutralisation.</p>
<p>2.5 Molekyler och molekylföreningar</p> <p>Oorganiska och organiska molekylföreningar</p>		6	<p>Undervisningen om molekylföreningar bör omfatta gaser, fällningar, kolväten, alkoholer och karboxylsyror.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2.6 Oxidation och reduktion</p> <p>Oxidations- och reduktionsmedel</p> <p>Reaktionsvärme och reaktionshastighet</p>		6	<p>Innebörden av begreppen hydrofob och hydrofil förening bör klargöras i sammanhanget.</p> <p>Genom försök påvisas hur vissa jonreaktioner ger upphov till fällningar eller gasbildning. Låt eleverna bygga molekylmodeller av några organiska föreningar.</p> <p>Att en molekylförening kan överföras till en jonförening kan åskådliggöras med hjälp av stearinsyra, tvål och kalktvål.</p> <p>Avjonisering respektive destillation av vatten bör också uppmärksammas.</p> <p>Avsnittet inleds med definition av begreppen oxidation och reduktion. Försök med reduktion-oxidation görs om möjligt med utgångspunkt från medel som används i yrket. Härvid påvisas koncentrationens, temperaturens och katalysatorns roll vid processerna. Klargör också vad som avses med reaktionsvärme.</p>
<p>2.7 Hårets kemiska byggnad</p> <p>Struktur och egenskaper hos aminosyror</p> <p>Keratinets struktur och egenskaper</p> <p>Kemiska reaktioner vid strukturbehandling av hår</p>		9	<p>Hårets byggnad åskådliggörs genom experiment, bl a genom hydrolys följt av kromatografi. Aminosyramönstret kan identifieras genom jämförelser med en känd aminosyrablandning.</p> <p>De kemiska reaktioner som ligger till grund för strukturbehandling av hår uppmärksammas liksom hårets varierande egenskaper vid olika pH.</p>
<p>2.8 Färgning</p> <p>Färgämnen</p> <p>Färg och hår</p>		8	<p>Avsnittet inleds med en diskussion om vad färg betyder för frisören. Undervisningen skall innefatta en översikt över färgämnen och deras uppbyggnad och egenskaper. Härvid uppmärksammas hur färgen binds vid/till håret och hur den kan borttas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2.9 Kemisk-tekniska preparat</p> <p>Schamponeringsmedel</p> <p>Cremer</p> <p>Eau de cologne</p> <p>Hårsprayer och hårlacker</p> <p>Läggingsvätskor. Hårkurer</p>		9	<p>Färgteorin kan åskådliggöras genom absorptionskurvor för två eller flera färgämnen. Bindningen till hår kan exemplifieras genom användning av några olika typer av färgämnen.</p> <p>I samband med laborationerna skall eleverna lära sig att beräkna lösningars styrka och inhämta kunskap om hur spädningar utförs.</p> <p>Viss grundläggande undervisning om bedömning av olika preparats egenskaper och verkningsgrad förläggs till årskurs 1. Det är väsentligt att eleverna får lära sig att följa de anvisningar som följer med olika preparat.</p> <p>Undersökningen av olika preparats egenskaper och verkningsgrad bör i största möjliga utsträckning ske genom laborativa övningar. Försök kan t ex göras för att belysa emulgatorers och entzymers verkan i ett preparat. Schamponeringsmedels effekt i vatten av olika hårdhetsgrad kan undersökas.</p> <p>Gå också igenom de olika preparatens användning för skilda ändamål.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3 Hygien</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om allmän omgivningshygien,</p> <p>skaffa sig kunskap om metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden i arbetet,</p> <p>skaffa sig kunskap om innebörden och betydelsen av personlig hygien samt orientera sig om de inom yrket vanligaste yrkessjukdomarna och om hur de kan förebyggas.</p> <p>3.1 Miljövårdsfrågor</p> <p>Vatten-, avlopps- och renhållningshygien</p> <p>3.2 Smitta och smittspridning</p> <p>Mikroorganismernas förekomst och betydelse och deras livsbetingelser</p> <p>Begreppen smitta, smittkälla och smittvägar</p> <p>Förebyggande åtgärder</p>			<p>Undervisningen om hygien anknyts till övriga delmoment. Särskilt betonas vikten av hygien i det praktiska arbetet.</p> <p>2 Miljövård hör till de väsentligare problemen i dagens samhälle. Undervisningen kan lämpligen läggas upp så, att aktuella frågor, exempelvis vatten- och renhållningsfrågor, diskuteras. Även frågor rörande luftföroreningar och andra skadeverkningar av kemisk och fysikalisk natur bör behandlas.</p> <p>Samhällets och individens ansvar i miljövårdsfrågor betonas.</p> <p>Gällande lagstiftning bör något beröras.</p> <p>2 Undervisningen om mikroorganismerna begränsas till att omfatta endast de vanligaste bland sjukdomsalstrande bakterier och virus samt deras egenskaper och livsbetingelser.</p> <p>Förklara begreppen smitta, smittkälla och smittvägar, gärna med exempel från yrket. Olika åtgärder att förhindra smittspridning tas upp till ingående behandling. Härvid betonas särskilt betydelsen av god personlig hygien som förebyggande åtgärd.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>3.3 Hälsovård</p> <p>Samhällets åtgärder för hälso- och sjukvård</p> <p>Personlig hygien</p> <p>Arbete, rekreation och motion</p> <p>Kostfrågor</p>		6	<p>Frågor rörande den personliga hygien har berörts i olika sammanhang under elevernas tidigare skoltid. Frågornas betydelse gör det emellertid angeläget att uppta ytterligare diskussioner kring faktorer av betydelse för den egna hälsan.</p> <p>Konditionsträningens betydelse för hälsa och välbefinnande och som sjukdomsförebyggande faktor kan diskuteras utifrån kroppens rörelsebehov i olika åldrar. I samband härmed kan den ökande frekvensen av hjärt- och kärlsjukdomar något beröras.</p> <p>Kostens sammansättning och betydelse för hälsa och välbefinnande uppmärksammas.</p> <p>Den personliga hygien har stor betydelse för dem som har att utföra hår- och skönhetsvårdande uppgifter. Betona därför vilka åtgärder som kan vidtas för förhindrande av t ex spridning av sjukdomar i hårbotten. Individens ansvar vid egen sjukdom skall betonas.</p>
<p>3.4 Alkohol, narkotika och tobak</p> <p>Den fysiologiska innebörden av ANT-missbruk</p> <p>Lagstiftning beträffande alkohol och narkotika</p> <p>Reklamen för alkohol och tobak</p>		2	<p>Undervisningen om alkohol, narkotika och tobak (ANT) inleds med en översikt över olika njutningsmedels inverkan på kroppen från medicinsk synpunkt. Utgå från de fakta och attityder som grundskolan förmedlat. De väsentliga frågorna rörande ANT centreras kring för eleverna aktuella problem. Exempel på sådana är undersökningar om subjektiv uppfattning jämförd med objektiva prov beträffande alkoholproblem.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.5 Arbetshygien</p> <p>Arbetsmiljön Arbetsplatsens hygien Arbetsställningar. Arbetsrörelser</p>		5	<p>Undervisningen om arbetshygien bör huvudsakligen omfatta för frisör-yrket specifika förhållanden.</p> <p>Avsnittet kan inledas med en diskussion om begreppet arbetshygien, varvid såväl sanitära förhållanden som trivselfaktorer behandlas.</p> <p>Frågorna rörande arbetsplatsen inriktas på arbetslokalens utformning med hänsyn tagen till såväl hygieniska som praktiska faktorer. Krav på ventilation, belysning, vatten- och avloppssystem tas härvid upp till behandling.</p> <p>I samband härmed informeras eleverna om Socialstyrelsens och de lokala hälsovårdsnämndernas bestämmelser angående frisersalonger.</p> <p>Undervisningen om arbetsställningar och arbetsrörelser skall ge eleverna någon kunskap om principerna för rörelseekonomi. I det praktiska arbetet måste eleverna lära sig att tillämpa korrekta arbetsställningar och att utföra arbetstekniskt riktiga rörelser.</p>
<p>3.6 Rengöringsprocesser</p> <p>Metoder för rengöring, sterilisering och desinfektion Kontrollmetoder</p>	5	3	<p>Kravet på god hygien gäller i hög grad också vid hantering och skötsel av material, verktyg och apparater. Informera därför om olika medel och metoder för rengöring, sterilisering och desinfektion.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.7 Yrkesskador</p> <p>Yrkessjukdomar</p> <p>Förebyggande åtgärder</p> <p>Olycksfallsberedskap</p>		5	<p>Kontrollmetoder kan åskådliggöras genom enkla försök.</p> <p>Undervisningen kan inledas med en exemplifiering av yrkessjukdomar, förorsakade av fysiskt ansträngande arbete, förgiftningar och allergier.</p> <p>Behandla de för arbetsområdet gällande säkerhets- och skyddsföreskrifterna ingående. Tyngdpunkten läggs härvid vid förebyggande åtgärder. Skyldigheten för de anställda att iaktta gällande bestämmelser och föreskrifter betonas.</p> <p>Det är också viktigt att eleverna får vetskap om olika slag av sårskador och om hur dessa lämpligen bör behandlas. Någon övning i förbandsläggning bör även ges.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>4 Service</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om principerna för service inom yrket samt skaffa sig grundläggande kunskaper om betjäning av kunder.</p> <p>4.1 Grundläggande principer</p> <p>Attityder till service</p> <p>Kommunikation mellan säljare och köpare</p> <p>Krav på försäljare</p> <p>4.2 Kundkontakt</p>		40	<p>Undervisningen om service meddelas i nära anslutning till undervisningen i delmomentet arbetsövningar. Eleverna bör få kännedom om vad som krävs ifråga om personligt uppträdande och arbetsprestation.</p> <p>Med hjälp av bl a filmer och bildband kan olika situationer där försäljare och kunder konfronteras med varandra tas upp till diskussion. Genom att eleverna som utomstående får betrakta exempel på riktiga och oriktiga beteenden hos säljare ökar deras medvetenhet om vilka krav, som måste ställas på den personal i ett företag som skall betjäna kunder.</p> <p>Efter sådana åskådningsexempel kan man övergå till övningar, där eleverna själva kan få agera. Det gäller att först låta eleverna få träning i hur man uppträder någorlunda obesvärat, hur man hälsar och hur man inleder ett samtal med en person som man inte känner. Muntlig framställning bör först tränas så, att eleverna får ge korta redogörelser och demonstrationer inför klassen. Värdet av dessa övningar kan ökas om bandspelare används och de olika situationerna spelas upp och diskuteras efteråt.</p> <p>Viktigt är att eleverna själva skaffar sig en positiv inställning till serviceuppgifterna. Undervisningen bör ge en orientering om hur en kund omhändertas. Några exempel på attityder hos kunder och möjligheter att påverka en kund i positiv riktning kan diskuteras.</p> <p>Härvid framhålls betydelsen av salongens utseende och personalens uppträdande. Av betydelse är också att det utåt framgår att materielltillgången är tillräcklig och hygienen god.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5 Fackteckning</p> <p>Eleven skall genom sina studier utveckla sin fantasi och skapande förmåga samt sinnet för färg och form, skaffa sig kunskap om olika former av bildframställning,</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper i färglära,</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper i frisyртеckning samt</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper i textning.</p>			<p>Undervisningen syftar till att utveckla elevernas känsla för färg och form. Den individuella handledningen av varje elev är viktig. Den bör vidare i största möjliga utsträckning anknytas till övriga moment i vilka teckning och formgivning kan äga tillämpning.</p>
<p>5.1 Bildframställning</p> <p>Material för teckning och målning</p> <p>Färg- och formövningar</p> <p>Iakttagelseförmåga</p>		10	<p>Undervisningen inleds med en orientering om olika material för bildframställning. Därefter bör följa enkla teknikövningar som syftar till att ge kunskap om hur metodvalet anpassas till materialens egenskaper och uttrycksmöjligheter.</p> <p>Från frigörande rörelseövningar i penn- och penselföring utan inriktning mot ett bestämt resultat kan man övergå till en färdighetsträning som avser att ge eleverna säkerhet att snabbt återge enkla givna former. Lämpligast är därvid att låta eleverna utföra enkla kompositionsövningar i svartvitt och färg.</p> <p>Eleverna skall i detta sammanhang också ges någon träning i att efterlikna hårets utseende och struktur bl a med hjälp av laving.</p> <p>Iakttagelseövningarna omfattar studier av teckningar och andra bilder där frisyrer är särskilt framhävda. Eleverna bör tränas att se de antydande linjerna - hur de kan fångas upp, förstärkas eller avbrytas.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>5.2 Färglära</p> <p>Färglärans grunder</p> <p>Färgtonkretsen</p>		10	<p>Bildernas innehåll diskuteras från exempelvis följande synpunkter: hur påverkas vi, vilka människor vänder sig bilden till?</p> <p>Undervisningen inleds lämpligen med definition av begreppet färg som material respektive färg som synförmåelse samt som ljus. Orientering ges om olika färgsystem. Färgtonkretsen, neutralgrå och kulörta färger, gråskalan, färgtonsnittet och färgkroppen åskådliggörs genom användande av demonstrationsmaterial. Härvid beskrivs en färgs utseende genom att färgton, ljushet och färgstyrka anges. Begreppen varma och kalla färger samt ljushets- och färgtoninduktion bör klargöras.</p> <p>Ljusets betydelse för färgupplevelsen bör diskuteras. Exempel på olika sätt att namnge färg ges.</p> <p>Färgkompositionsövningarna bör utföras i form av förutsättningslösa experiment och kompositioner, avsedda att träna upp en färgkänslighet. Anknytning kan göras till det personliga färgvalet.</p>
<p>5.3 Formlära</p> <p>Mått, linjer, volym, proportioner och rörelser</p> <p>Principer för teckning av huvuden</p> <p>Studier efter levande modell</p>		15	<p>Undervisningen, som skall ligga till grund för formningsarbetet i det praktiska arbetet, inriktas främst på huvudets form och proportioner. Den inleds med genomgång av formlärans grunder, varvid begreppen mått, linjer, volym, proportioner och rörelser klargörs.</p> <p>Enkla anatomiska begrepp bör utgöra basen vid behandlingen av huvudets proportioner. I samband med studierna tränas eleverna att återge riktiga proportioner. Studierna bör även omfatta någon figurteckning.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>5.4 Frisyртеckning</p> <p>Huvudet och frisyren</p> <p>Sambandet mellan teknik, material och form</p> <p>Teckning av frisyurer</p> <p>Teckning av frisyurer hämtade ur frisyрhistorien</p> <p>Förslag till herrfrisurer</p>		15	<p>De inom branschen tillämpade principerna att beskriva arbetsgången för en frisyр exempelvis med hjälp av läggningsscheman, ägnas särskild uppmärksamhet.</p> <p>Övningarna i frisyртеckning skall tjäna till träning av öga och hand och bör ge fritt spelrum för ett personligt framställningssätt.</p> <p>Vid teckning av frisyurer från olika epoker bör det karaktäristiska i frisyren framhållas.</p> <p>Undervisningen bör även innefatta skägg- och hårprydnader.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>6 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier inhämta kännedom om arbetsplatsens anordnande,</p> <p>skaffa sig kunskap om material, verktyg och apparater för olika behandlingar samt</p> <p>skaffa sig kunskaper om metoder och teknik för schamponering, klippning, form- och strukturbehandlingar samt färgning och rakning.</p>			<p>Undervisningen om behandlingsmetoder skall ske i nära anslutning till arbetsövningarna. Undervisningen skall omfatta en teoretisk genomgång och demonstration och planeras så, att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och poängteras. Elriskerna skall betonas.</p>
<p>6.1 Utrustning för en frisersalong</p>		1	<p>Undervisningen skall ge en översiktlig information om lämplig lokalinredning och utrustning och om verktyg. Framhåll vilka krav som bör ställas med hänsyn till funktion, hållbarhet, hygien och ekonomi. I samband härmed diskuteras också vård och underhåll av materielen.</p> <p>Kraven på belysning, vatten- och avlopp skall också uppmärksammas.</p>
<p>6.2 Arbetsplatsen</p>		2	<p>Stora krav ställs i arbetslivet på effektivitet. En av förutsättningarna för att uppnå denna effektivitet är att arbetsplatsen planeras och organiseras omsorgsfullt. Riktiga arbetsställningar och korrekta handgrepp vid användning av de olika verktygen och apparaterna är också av stor betydelse, underlättar arbetet och kan motverka tröttande och ensidigt muskelarbete. Det är därför viktigt att eleverna informeras om principerna för rörelseteknik.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
6.3 Schamponering			
6.3.1 Utrustning för schamponering		2	
Schamponeringsbänkar och -skovlar			Exempel på olika sätt att lösa frågor rörande schamponeringsplatsens utformning skall ges. Härvid uppmärksammas förhållandet mellan arbetsställning och arbetsplats.
Vattenblandare och termostater			
Handverktyg			Vidare behandlas olika anordningar för temperering av vattnet.
Kundens utrustning			
Daglig vård. Veckovård			Undervisningen om handverktyg koncentreras till de verktyg som är erforderliga för schamponering. Viktigast är deras funktion, utnyttjande och skötsel.
Säkerhetsföreskrifter			
6.3.2 Förberedelsearbeten	5	4	
Påsättning av skyddskappa			Undervisningen inleds med en demonstration av teknik för borstning och finkamning. Metod och verktyg måste alltid väljas efter hårbotten. Ge därför exempel på hur hårbotten kan se ut hos olika personer och vilken metod som är lämplig för respektive hårbotten. Till en början bör dock antalet arbetsmetoder begränsas.
Borstning			
Finkamning			
6.3.3 Huvudmassage	4	2	
Manuell massage			Av betydelse för en god hårvård är en riktigt utförd huvudmassage. För att kunna utföra denna krävs kunskap om huvudets muskler och nervsystem. Gå därför igenom huvudets anatomi relativt ingående. Därefter är det lämpligt att övergå till att demonstrera olika massagemetoder. Det praktiska inlärandet av olika metoder bör till en början begränsas.
			Övningarna bör kunna genomföras genom att eleverna får utföra huvudmassage på varandra.

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.3.4 Schamponering</p> <p>Schamponeringsmedel</p> <p>Schamponeringsmetoder</p> <p>Vattenmassage</p>	10	5	<p>Undervisningen om schamponeringsmedel anknyts till undervisningen i delmomentet om materiallära med kemi.</p> <p>Betydelsen av att arbetsmetod och schamponeringsmedel anpassas till hårbottens och hårets struktur uppmärksammas.</p> <p>Avsnittet omfattar instruktion om skilda metoder för applicering av såväl flytande som fast schampo. Härvid beaktas också åtgången av schampo och vatten.</p> <p>Både "framåt- och bakåtschamponering" skall demonstreras och övas. Dessa övningar bör eleverna till en början få utföra på varandra.</p> <p>Arbetsställningar, handgrepp och arbetsrörelser skall även här uppmärksammas och kontrolleras.</p>
<p>6.3.5 Inpackningar</p> <p>Metoder och teknik för utförande av inpackningar</p> <p>Applicering</p>	5	3	<p>Det är lämpligt att börja undervisningen i detta avsnitt med att klargöra ändamålet med inpackningen. Exempel på orsaker såsom torrt eller felbehandlat hår skall därför ges. Det är också viktigt att ägna sambandet mellan valet av preparat samt hårets och hårbottens utseende uppmärksamhet.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
6.4 Klippning och effilering			
6.4.1 Utrustning för klippning och effilering		3	
Arbetsplatsens anordnande			Undervisningen om arbetsplatsen skall bygga på vad som inhämtats i motsvarande avsnitt i schampone-ring.
Kundens utrustning			
Effiler- och klippsexar			
Klippmaskiner			Ge en översikt över de verktyg och apparater som krävs för klippning av herrhår. Tyngdpunkten läggs vid materielens funktion, skötsel och utnyttjande. Betona härvid de hygieniska kraven.
Effiletter			
Daglig vård. Veckovård			
Säkerhetsföreskrifter			Undervisningen innefattar även metoder för slipning av eggverktyg. Poängtera dels för vilka verktyg, dels vid vilka tillfällen en fackman måste anlitas för slipning.
6.4.2 Förberedelsearbeten	10	8	
Påsättning av klippkappa			Gå igenom principerna för indelning av håret i partier och passéer. Förklara också ändamålet med en s k principskiss i klippningsarbetet och hur denna är uppbyggd. Någon övning bör förekomma i utförandet av sådana principskisser.
Indelning av håret			
Principskisser			
Övningar i indelning av hår			Övningarna i indelning av hår utförs till en början på peruker.
			Till förberedelsearbetena hör även en bedömning av hårstruktur, varför det är nödvändigt att gå igenom och ge exempel på olika hårstrukturer. Med utgångspunkt härifrån diskuteras sedan val av verktyg.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6.4.3 Klippning</p> <p>Kam- och saxföring</p> <p>Klippning med hand- och effilersax</p> <p>Klippning med hjälp av klippmaskin</p>	16	6	<p>Avsnittet inleds med en demonstration av samtliga till klippning hörande arbetsmoment. Klargör också vad som avses med grundklippning och grundeffilering. Betydelsen av att klippningsmetoden anpassas till hårstruktur och frisyrens tänkta utformning skall härvid uppmärksammas.</p> <p>Det är lämpligt att börja de praktiska övningarna med s k grundklippning. Övergå först sedan viss färdighet uppnåtts i grundklippning till användning av såväl manuella maskiner som elklippningsmaskiner. Till en början utförs övningarna lämpligen på kamraterna. Först sedan någon färdighet uppnåtts på kunder under lärarens inseende får eleverna mera självständigt klippa kunder (se i övrigt under delmomentet arbetsövningar). Härvid kan det vara nödvändigt att läraren i ett inledande skede utför de svårare momenten.</p>
<p>6.4.4 Effilering</p> <p>Topp- och roteffilering</p> <p>Olika effileringsmetoder</p>	5	3	<p>Undervisningen i effilering skall bygga på förut inhämtade kunskaper om klippning.</p> <p>Inled avsnittet med en genomgång av skilda effileringsmetoder, varvid hänsyn tas till hårkvalitet (bärighet) och den tilltänkta frisyrens utformning.</p> <p>Övningarna i effilering av herrhår skall utföras med utnyttjande av både effiletter och rakknivar.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.5 Fönbehandling och formkamning			
6.5.1 Utrustning för fönbehandling och formkamning		2	
Arbetsplatsens anordnande			<p>På basis av tidigare inhämtade kunskaper om materiel och verktyg ges en översikt över den utrustning som krävs för utförande av olika typer av formkamning. Ägna vid genomgången av torkhuvar och handfläktar särskild uppmärksamhet åt deras funktion, arbetssätt och skötsel. Det är också viktigt att gå igenom säkerhetsföreskrifterna beträffande den elektriska utrustningen samt att betona de hygieniska kraven. I sammanhanget bör även utrustningen för mise en plis behandlas.</p>
Handverktyg			
Handfläktar och torkhuvar			
Daglig vård. Veckovård			
Säkerhetsföreskrifter			
6.5.2 Fönbehandlingar	30	8	
Hand-, kam- och borstföring vid formning av vågor			<p>Inled avsnittet med en genomgång av hur man med hänsyn till kundens ansiktsform bör välja formningen och ge exempel på hur frisyren kan påverka utseendet. Betona betydelsen av symmetri och balans i frisyren.</p> <p>Övergå därefter till en demonstration av olika metoder för formkamning i vått hår. Hand- och kamföringen ägnas särskild uppmärksamhet. Det är därvid särskilt viktigt att framhålla ansats- hårets behandling.</p> <p>Det är viktigt att den elementära fön- och formtekniken övas till rutin. Särskild uppmärksamhet skall härvid ägnas åt handgrepp och arbetsrörelser.</p> <p>Övningarna bör utformas så, att elevernas känsla för form och proportioner utvecklas, och kan till en början utföras på peruker.</p>
Formkamning			
Fönvågning			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6.5.3 Formkamning</p> <p>Metoder för mise en plis</p>	5	2	<p>Det kan i sammanhanget vara befogat att även behandla upprullningstekniken vid s k långhårsfrisyrer. Gå igenom den s k grundtekniken för mise en plis. Härvid tillämpas en förenklad curler- och clipsteknik. Gå också igenom förfarandet vid torkning av hår i torkhuv samt metoder för utkamning.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.6 Strukturbehandling			
6.6.1 Permanentmetoder		2	
Kall- och värmepermanent			Undervisningen om strukturbehandlingar bör anknytas till undervisningen i delmomentet materiallära med kemi.
Strukturförändringar i håret ("rak permanent")			
Det kemiska händelseförloppet			Avsnittet kan inledas med kort översikt över utvecklingen beträffande permanentmetoder. Översikten bör också ge kunskap om syftet med strukturbehandling.
			Undervisningen om vad som sker i kemiskt avseende samordnas med undervisningen i delmomentet materiallära med kemi. Ge exempel på händelseförloppet vid användning av skilda typer av permanentvätskor.
6.6.2 Utrustning för strukturbehandling		2	
Permanentgarnityr för kallpermanent			Ge en översikt över den materiel som krävs för utförande av permanent. Tyngdpunkten läggs här vid materiel för kallpermanent. Gå således igenom olika typer av permanentspolar, kammar och verktyg för applicering av permanentvätskor. Särskild uppmärksamhet ägnas åt permanentvätskorna såväl de fixerande som de neutraliserande. Övningar kan i sammanhanget ske i dosering och iordningställande av sådana vätskor.
Kundens utrustning			Riskerna för såväl kunden som frisören vid användningen av de kemiska preparaten skall poängteras. Gå igenom vilka åtgärder som måste vidtas för att förhindra skador vid användningen av de kemiska preparaten.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6.6.3 Förberedelsearbeten</p> <p>Bedömning av hår</p> <p>Val av spolar, vätska och fixeringsmedel</p>	5	5	<p>Undervisningen om bedömning av hårets kvalitet och struktur bör bygga på erfarenheter från delmomentet klippning och effilering.</p> <p>Viktigt är att ingående behandla val av spolar och preparat med hänsyn till hårets struktur och kvalitet.</p> <p>Utgå vid undervisningen om indelning av håret i partier och passéer från vad som inhämtats angående indelning av hår för klippning och effilering. Beakta att klippning och schamponeering kan ingå i förberedelsearbetena.</p>
<p>6.6.4 Strukturbehandling</p> <p>Upprullning</p> <p>Applicering av permanentvätska</p> <p>Kontroll av verkningsgrad</p> <p>Sköljning, fixering och neutralisering</p>	25	4	<p>Undervisningen om strukturbehandlingar bör här endast omfatta kallpermanent. Särskild uppmärksamhet ägnas upprullningstekniken. Detta är viktigt då upprullningstekniken är tillämplig även för andra typer av permanent.</p> <p>Gå igenom hur man med hjälp av s k provlockar kan kontrollera verkningsgraden både före och under behandlingen. Betona den betydelse de avslutande arbetena, t ex neutralisering, har för det färdiga resultatet.</p> <p>Övningarna i upprullning utförs till att börja med på peruker.</p> <p>Riskerna för såväl kunden som frisören vid användningen av de kemiska preparaten skall poängteras. Gå igenom åtgärder för förhindrande av skador vid användningen av de kemiska preparaten. Härvid beaktas riskerna för såväl kunden som frisören.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
6.7 Färgningar och avfärgningar			
6.7.1 Utrustning för färgning		2	
Behandlingsmetoder för färgning			Inled undervisningen med en översikt över olika behandlingsmetoder vid färgningar och avfärgningar samt vid blondering och toningar.
Verktyg för färgning			
Hårbastu			Övergå sedan till att behandla den utrustning som krävs för färgning, såsom olika typer av färgkoppar, penslar, desinfektionsglas, mätglas och mortlar med pistiller. Undervisningen om olika typer av hårbastu kan bygga på vad som inhämtats beträffande torkhuvar.
Kundens utrustning			
Färgkartor			
Hårfärgningspreparat			Avsnittet om hårfärgningspreparat anknyts till undervisningen i materiallära med kemi. Betona härvid preparatens inverkan på håret. Antalet preparat för färgning som behandlas i årskurs 1 bör vara relativt begränsat.
			Betona riskerna för såväl den behandlade som den behandlande vid användningen av preparaten. Åtgärder för förhindranden av hår- och hudskador skall uppmärksammas.
6.7.2 Förberedelsearbeten	5	3	
Bestämning av hårstruktur och hårkvalitet			Övningarna i val av färg bör utföras med utgångspunkt från någon färgkarta. Framhåll för eleverna att valet måste ske med hänsyn till hårets kvalitet och struktur.
Tillredning av färg och färgblandningar			Gå igenom hur man bestämmer val av preparat och vad man har att iaktta vid valet av metod för tillredning av färg och färgblandningar. Betona härvid betydelsen av att de av fabrikannten meddelade anvisningarna för preparatet följs.

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.7.3 Färgning</p> <p>Appliceringsmetoder</p> <p>Verkningsgrad</p> <p>Neutralisering</p>	10	5	<p>Utgå vid undervisningen om appliceringsmetoder från färgens konsistens.</p> <p>Klargör vad som avses med verkningsgrad och verkningstid. Det är också viktigt att framhålla sambandet mellan hårets uppsugningsförmåga och tiden.</p> <p>Framhåll de avslutande arbetenas betydelse för resultatet.</p> <p>Övningarna i färgning bör i detta sammanhang begränsas så, att endast ett fåtal metoder används.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
6.8 Rakning			
6.8.1 Utrustning för rakning		2	
Rakknivar			Undervisningen bör bygga på vad som inhämtats beträffande eggverktyg för klippning och effilering. Tyngdpunkten läggs vid materielens funktion, användning och skötsel.
Striglar			
Kundens utrustning			
Raktvål och -vatten			
			Gå igenom metoder för bedömning av knivens skärpa. Övergå därefter till en genomgång av olika typer av striglar och deras användning.
			Undervisningen om raktvålar samordnas med undervisningen om materiallära med kemi.
6.8.2 Rakning	15	4	
Fastsättning av servett			Inled undervisningen med en demonstration av rakning. Vid demonstrationen bör bilder och principskisser, dels över ansiktets muskler, dels över arbetsgången, komma till användning.
Intvålning			
Hudspänning			Möjligheterna till övningar i rakning är antagligen begränsade men det är ändå viktigt att tillse att denna undervisning blir så åskådlig som möjligt. Låt eleverna öva sig att använda korrekta handgrepp och arbetsrörelser.
Knivansättning och knivföring			
Applicering av rakvatten och balsam			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>7 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig grundläggande färdighet att utföra olika arbetsmoment.</p>	645		<p>Undervisningen skall nära anknytas till undervisningen om behandlingsmetoder enligt delmomentet 6. Den bör planeras så, att eleverna sedan de skaffat sig insikt om exempelvis grunderna i schamponering ges tillfälle till övning på modell.</p> <p>Vissa av de grundläggande momenten, såsom klippningsteknik, huvudmassage och formning av vågor måste tränas till rutin, varför särskild vikt läggs vid dessa moment. Övningarna bör omfatta såväl korthårs- som långhårsfrisyrer.</p>
<p>7.1 Schamponering</p> <p>Förberedande åtgärder</p> <p>Massage</p> <p>Schamponering</p>			<p>På basis av inhämtade kunskaper bör eleverna kunna öva sig att bedöma hårbottens utseende och hårstrukturen och därefter välja arbetsmetod, preparat och övrig materiel.</p> <p>Övningarna i massage innefattar här vattenmassage.</p> <p>Övningarna i schamponering skall omfatta såväl "framåt-" som "bakåtschamponering.</p>
<p>7.2 Hårvård</p> <p>Inpackningar</p> <p>Hårkurer</p>			<p>Undervisningen anknyts till undervisningen om huden och håret. Särskilt viktigt är att diskutera orsak - verkan i fråga om val av behandlingsmetod och preparat.</p> <p>Övningarna bör bestå i att applicera fasta och flytande preparat och, i förekommande fall, att ge huvudmassage.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>7.3 Klippning och effilering</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Grundklippning</p> <p>Frisyrklippning</p> <p>Effilering</p>			<p>Tyngdpunkten läggs vid utförande av s k grundklippningar. Dessa skall också omfatta bedömning av huvudform och hårkvalitet. Det är viktigt att eleverna ges möjlighet att tillämpa inhämtade kunskaper på olika modeller och med användande av olika klippverktyg.</p>
<p>7.4 Fönbehandling och formkamning</p> <p>Fönvågning av vått hår</p> <p>Formkamning</p>			<p>Jämförelsevis lång tid ägnas åt detta avsnitt, som bör föregås av övningar i schamponering. Det är viktigt att kontrollera handgrepp och arbetsrörelser vid övningarna i formblåsning och fönvågning av såväl vått som torrt hår. Samstämmighet mellan huvudform och frisyr bör eftersträvas.</p>
<p>7.5 Strukturbehandling</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Upprullning</p> <p>Applicering av permanentvätska</p> <p>Neutralisation</p> <p>Efterbehandling</p>			<p>Valet av spolar och preparat sker med utgångspunkt från hårets struktur och kvalitet, varför det är nödvändigt att eleverna lär sig att bedöma dessa faktorer.</p> <p>Övningarna skall huvudsakligen omfatta metoder för kallpermanent. Betydelsen av en korrekt upprullningsteknik betonas. Exempel på vad som sker vid en felaktig behandling bör ges både i fråga om upprullningsteknik, preparat och efterbehandling.</p>

Frisörteknik, årskurs 2, gren för herrfrisörer

DELMOMENT

		Rikttider	
		Arbetsstek- nik = A	Fackteori = F
1	Materiallära		30
2	Service		50
3	Frisyrkunskap		40
4	Fackteckning		40
5	Ekonomi		40
6	Behandlingsmetoder	130	60
7	Ansiktsbehandling och manikyr	40	20
8	Arbetsövningar	766	
9	Frisörpraktik	64	

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

För delmomenten anges liksom för årskurs 1 rikttider för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen, arbetstekniken beräknad enligt det lägre veckotimantalet. Vid planeringen av undervisningen måste hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lov dagar o d.

Viss omfördelning av de angivna rikttiderna mellan och inom de olika delmomenten kan erfordras vid det praktiska genomförandet bl a beroende på arbetsuppgifternas utformning, tillgång på övnings- och undervisningsmateriel samt lokala förhållanden.

Undervisningen organiseras och planeras på samma sätt som i årskurs 1, dvs så, att eleverna får en verklighetsnära insikt om arbetet i en frisersalong. Undervisningen bör i största möjliga utsträckning förplaneras för individuella studier. I jämförelsevis stor utsträckning utförs behandlingarna som beställningsarbeten på kunder.

Undervisningen i skolan omfattar 38 veckor. Utbildningen under de återstående 2 veckorna förläggas till företag utanför skolan.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

För att eleverna skall få uppleva de roller i lagarbete som de senare kommer att fungera i bör de, liksom i årskurs 1, i viss turordning tilldelas uppgifter att exempelvis vara "skyddsombud" och vara delansvariga för utrustning, materiel, städning och belysning.

Eleverna bör genom skolans försorg i olika sammanhang stimuleras att utveckla förmågan att iaktta och analysera sociala förhållanden på arbetsplatsen samt att komma till insikt om yrkes- och arbetsförhållandenas föränderlighet på arbetsmarknaden.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Materiallära</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om huden och håret, öka sina kunskaper om kemisk-tekniska preparat, deras användning och egenskaper samt skaffa sig kunskap om kvalitetsbedömning av kemisk-tekniska preparat.</p>			<p>Undervisningen om materiallära skall liksom i årskurs 1 i största möjliga utsträckning anknyta till undervisningen om behandlingsmetoder samt ansiktsbehandling och manikyr.</p> <p>Det är viktigt att eleverna blir medvetna om de risker som i vissa fall är förbundna med användningen av olika kemisk-tekniska preparat.</p>
<p>1.1 Huden och håret</p>		4	<p>Undervisningen inleds med repetition av vad som inhämtats i årskurs 1 beträffande hårets fysikaliska och kemiska byggnad. Betona de kemiska reaktioner som ligger till grund för strukturbehandling av hår samt hårets varierande egenskaper vid olika pH.</p>
<p>1.2 Nageln</p> <p>Nagelns byggnad och funktion</p> <p>Exempel på sjukdomar i nageln</p> <p>Nagelns skötsel</p>		2	<p>Det kan vara lämpligt att börja detta avsnitt med en diskussion kring hudens och nagelns funktion hos människan. Huvudvikten läggs vid nagelns byggnad och fysikaliska egenskaper. Betona vid genomgången av nagelns skötsel de hygieniska aspekterna.</p>
<p>1.3 Preparat för hårbehandlingar</p> <p>Schamponeringsmedel</p> <p>Permanentvätskor</p> <p>Färgpreparat</p> <p>Hårlacker, sprayer m m</p>		8	<p>Undervisningen om preparat, deras egenskaper och användning skall fördjupas. Särskild uppmärksamhet ägnas i sammanhanget det kemiska händelseförloppet. Olika preparats inverkan på håret bör kunna åskådliggöras genom enkla försök och laborationer.</p> <p>Betona betydelsen av de anvisningar som följer med olika preparat.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>1.4 Preparat för ansiktsbehandling</p> <p>Rengöringscremer</p> <p>Cremer</p> <p>Ansiktsvatten. Eau de cologne m m</p>		4	<p>Utgå vid undervisningen från det bassortiment som kommer till användning vid s k maskulin ansiktsbehandling.</p> <p>Tyngdpunkten läggs vid preparatens sammansättning och inverkan på skilda hudtyper. Enkla försök i syfte att jämföra sammansättningen av exempelvis några olika cremer bör utföras.</p>
<p>1.5 Preparat för nagelvård</p> <p>Cremer</p> <p>Nagellacker</p>		2	<p>Undervisningen om cremer bör bygga på vad som inhämtats om cremer för ansiktsbehandling.</p> <p>Undervisningen om nagellacker och preparat för borttagning av nagellack bör i första hand behandla preparatens egenskaper och inverkan på nageln.</p>
<p>1.6 Varukontroll</p> <p>Varudeklaration</p> <p>Varukontroll</p>		6	<p>Med utgångspunkt från tidigare inhämtade kunskaper och erfarenheter diskuteras betydelsen av varukontroll. Härvid kan och bör även massmedias och reklamens betydelse i sammanhanget beröras.</p> <p>Metoder för varukontroll och kvalitetsbedömning behandlas ingående.</p> <p>Undervisningen om varudeklaration skall åtföljas av exempel, varvid syftet med deklarationen betonas. Härvid bör jämförelser också göras mellan varudeklaration och varumärkning. En exemplifiering av olika preparats benämning kan lämpligen göras i detta sammanhang.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
1.7 Reklamationer		4	<p>Det är viktigt att eleverna får kunskap om vad som kan ske om ett tidigare preparerat hår utsätts för exempelvis färgning eller strukturbehandling.</p> <p>Härvid diskuteras dels vad som bör göras för att undvika sådana skador, dels vilka åtgärder frisören bör vidta om sådan skada uppstått.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Service</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig grundläggande kunskaper om beteendemönster vid betjäning av kunder samt orientera sig om säljstimulerande åtgärder.</p> <p>2.1 Tillämpa psykologi</p> <p>Beteendets drivkrafter</p> <p>Individuella differenser</p> <p>Relationer på arbetsplatsen</p>		50	<p>Det är angeläget att elevernas erfarenheter och iakttagelser utnyttjas i de olika avsnitten. Många frågor torde kunna behandlas med utgångspunkt från lokala förhållanden. Underlag bör också kunna hämtas från sk praktikfall och aktuella reportage i massmedia samt från studiebesök.</p> <p>Ge en orientering om vid vilka tillfällen psykologiska moment spelar särskilt stor roll i samband med arbetet på en salong vid kontakter med kunder, i försäljningsarbetet samt i samarbete på arbetsplatsen.</p> <p>Människans handlande i skilda sammanhang dikteras ofta av en strävan att tillgodose något behov. Klargör detta och att relationerna till andra och omgivningen har ett avgörande inflytande på beteendet. Behovet av samhörighet tas upp till behandling. Ge också exempel på olika människotyper.</p> <p>Mot denna bakgrund behandlas umgänget med kunden. Det är viktigt att eleverna även som utomstående får betrakta olika beteenden och attityder hos kunder och personal på salongen. Detta bör kunna ske med hjälp av bl a filmer samt bild- och ljudband.</p> <p>Det är emellertid inte bara förhållandet kund - frisör som har betydelse utan även förhållandet mellan frisörer och andra befattningshavare. Det är därför nödvändigt att relativt ingående behandla samarbetet mellan olika individer. Diskutera exempelvis följderna av en otillräcklig information mellan olika befattningshavare.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>2.2 Försäljningsprinciper</p> <p>Kommunikation mellan säljare och köpare</p> <p>Krav på försäljare</p> <p>Säljfrämjande åtgärder</p>			<p>Det är angeläget att eleverna får praktisk övning i hur man uppträder, hur man tar emot en kund, hur man tar upp en beställning och hur man ger information. Dessa övningar bör i största möjliga utsträckning integreras med undervisningen om behandlingsmetoder och i arbetsövningarna.</p> <p>Undervisningen om försäljning skall fördjupa insikterna om vilka krav som måste ställas på personalen på en frisersalong. Liksom i årskurs 1 kan olika situationer där kunder och personal konfronteras med varandra diskuteras med utgångspunkt från bl a filmer och bildband.</p> <p>Vid behandlingen av säljfrämjande åtgärder framhålls också betydelsen av bl a hygien, varornas exponering, salongens utformning samt frisörens uppträdande. Betydelsen av korrekta informationer om behandlingar, varor och pris betonas.</p> <p>Exempel på hur en kund kan påverkas i positiv riktning ges.</p> <p>I sammanhanget bör frågor rörande reklamationer på utförda behandlingar tas upp till diskussion.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3 Frisyrekunskap</p> <p>Eleven skall genom sina studier orientera sig om frisyrens utveckling genom tiderna,</p> <p>inhämta kännedom dels om sambandet mellan frisyre och klädedräkt, dels om den samtida kulturutvecklingen samt orientera sig om hur ett mode uppkommer.</p>			<p>Undervisningen i frisyrehistoriska avsnittet måste göras ytterst översiktlig. Den bör även beröra den samtida samhällsutvecklingen och dess avspeglning i frisyre och klädedräkt. Undervisningen anknyts till undervisningen i Fackteckning.</p>
<p>3.1 Stil och mode</p>		2	<p>Undervisningen inleds med definition av begreppet stil som det kommer till uttryck i en periods konst och hela livsform. Hit hör även modet, som både påverkas av och i vissa fall kan påverka den rådande stilen. Sambandet mellan frisyre och klädedräkt uppmärksammas.</p> <p>Eleverna kan aktiveras genom anknytning till nutiden och deras egna frisyre och kläder. Härvid behandlas också frisyrens funktioner såsom medel att hävda en social tillhörighet samt att uttrycka emotionella och estetiska behov.</p>
<p>3.2 Antiken</p> <p>Frisyren i forntidens Egypten och dess grannländer</p> <p>Den grekiska frisyren</p> <p>Den romerska frisyren</p>		6	<p>Frisyren visar redan hos naturfolken prov på växlingar. Diskutera exempelvis hur man med hjälp av fett eller lera och olika klippningar gjorde konstfärdiga håruppsättningar.</p> <p>Egyptiska väggmålningar och statyer kan vara utgångspunkten vid behandlingen av frisyren under faraonernas tid. Bruket att krusa håret och användningen av löshår och peruker uppmärksammas härvid.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>3.3 Medeltiden</p> <p>Några typiska drag i frisyren under medeltiden</p> <p>Gotik</p>		4	<p>De grekiska och romerska männens kortklippta eller axellånga hår kan också exemplifieras genom studier av statyer och bildmaterial. Vid behandlingen av den kvinnliga frisyren uppmärksammas bruket att färga och pudra håret.</p> <p>Diskutera frisyreerna under medeltiden med utgångspunkt från religionens utbredning i Europa. Ge exempel på frisyrens och huvudbonadens utformning som kännetecken på social tillhörighet. Jämförelser kan göras t ex med de svenska folkdräkterna.</p> <p>Vid undervisningen om den gotiska stilen uppmärksammas korstågens betydelse för dess uppkomst och dess bysantinska inslag.</p> <p>I sammanhanget kan också de olika frisyreernas benämningar och periodiska återkomst i frisyrehistorien diskuteras.</p> <p>De typiska dragen i frisyren och klädedräkt kan studeras på samtida bilder och gobelänger samt i dåtidens bokminiatyurer.</p>
<p>3.4 Renässansen</p> <p>Italienska, tyska och spanska frisyreer</p>		3	<p>Genom studier av den italienska renässansens dräkter belyses hur gotikens lodräta linjer efter hand övergick i renässansens vågräta. Gå igenom hur de vågräta linjerna visade sig i frisyren, och visa på bilder hur männen bar håret klippt med mittbena eller pannlugg. Vid genomgången av den kvinnliga frisyren beaktas olikheterna i frisyren hos den unga flickan och den gifta kvinnan.</p> <p>Vid behandlingen av det spanska modet framhålls de geometriska formerna.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
3.5 Barocken		2	<p>Det utmärkande för barockstilen - ljuseffekter och kraftig rörelseverkan - återspeglas också i kläddräkt och frisyra. Ge exempel på fritt hängande sidlockar hos kvinnorna och peruker hos männen.</p> <p>Den roll som Paris kom att spela under barocken ifråga om modet och den dominans som staden sedan dess haft särskilt beträffande utformning av kvinnomodet bör uppmärksammas.</p>
3.6 Regence och rokokoko		3	<p>Det ökade handelsutbytet med Ostasien och upplysningstidens idéer kan utgöra utgångspunkten i detta avsnitt. Härvid berörs de utmärkande dragen i rokokostilen. Förkonstlingens och elegansen bör ställas mot natursvärmeriet.</p> <p>De stora allongeperukerna med långa nedhängande lockar som bars av männen uppmärksammas liksom kvinnans lockfrisyr.</p> <p>Det franska hovets betydelse för utformningen av modet och tillkomsten av de s k modebladen uppmärksammas.</p>
3.7 Nyklassicism		3	<p>Studiet av frisyerna under denna tid bör göras mot bakgrund av upptäckterna av de antika städerna Pompeji och Herculaneum med bl a ett starkt intresse för antiken som följd.</p> <p>Exempel ges på hur rokokons låga frisyra avlöstes av Louis-seizetidens överdrivna håruppsättningar, vilka i sin tur följdes av franska revolutionens enkla frisyra.</p>
Louis XIV Directoire och empire			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.8 Romantik och stilblandning</p> <p>Biedermeier</p> <p>Nyrokoko</p> <p>Stilblandning</p> <p>Jugend</p>		5	<p>Bildunderlag kan erhållas genom studium av målningar, modekopparstick samt de modebilder som man började ge ut under perioden.</p> <p>Den redan tidigare påbörjade imitationen av tidigare stilarter åter speglades också i frisyromodet. I sammanhanget berörs även den tekniska och vetenskapliga utvecklingen och den begynnande socialismen.</p> <p>De jämförelsevis snabba modeväxlingarna både ifråga om kläder och frisyrr uppmärksammas.</p> <p>Exempel ges på den frisyrrhistoriska upprepningen, varvid även jämförelser mellan olika stilar kan göras.</p>
<p>3.9 Funktionalism</p> <p>Funktionalismen</p> <p>Modet från 1900-talets början till nutid</p>		4	<p>I och med funktionalismens genombrott under början av 1900-talet blev ändamålet och funktionen den bestämmande faktorn vid formbildningen. Härvid spelade inte bara de tekniska utan även de sociala förutsättningarna en stor roll, vilket i hög grad kom att påverka modet. De ökade kommunikationerna länderna emellan bör också framhållas.</p> <p>Den tekniska utvecklingen ifråga om ondulering och permanentlockning bör särskilt framhållas liksom dess betydelse för frisyren.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>3.10 Frisyrmode</p> <p>Modets växlingar</p> <p>Modets betydelse för yrket</p> <p>Dagens mode</p> <p>Tävlingsarbeten</p>		8	<p>Inled avsnittet med en orientering om hur ett mode uppkommer och om dess betydelse i yrkesutövningen. Ge utrymme för diskussion om aktuella modefrågor med utgångspunkt från besök på frisyervisningar och studium av facktidsskrifter.</p> <p>I sammanhanget bör även inom branschen förekommande s k frisyrtävlingar beröras.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>4 Fackteckning</p> <p>Eleven skall genom sina studier vidareutveckla sin fantasi och skapande förmåga samt sinnet för färg och form samt vidga sina kunskaper i frisyртеckning.</p> <p>4.1 Bildframställning</p> <p>Färg- och formövningar</p> <p>Iakttagelseövningar</p> <p>4.2 Textning och skyltning</p> <p>Material för textning</p> <p>Orientering om bokstavsformer</p> <p>Skisseringsteknik</p> <p>Orientering om olika text- och bildframställningsmetoder</p> <p>4.3 Frisyртеckning</p> <p>Huvudet och frisyren</p> <p>Teckning av frisyrer</p> <p>Teckning av frisyrer hämtade ur frisyрhistorien</p>		<p>10</p> <p>10</p> <p>20</p>	<p>Undervisningen skall bygga på förut inhämtade kunskaper och anknytas till delmomentet frisyрkunskap. Den individuella handledningen av varje elev är även i denna årskurs viktig.</p> <p>Avsnittet inleds med en repetition av och översikt över material för olika former av bildframställning.</p> <p>Fria färg- och formövningar bör under kursen inläggas i undervisningen vid lämpliga tidpunkter.</p> <p>Färgkompositionsövningarna utförs som förutsättningslösa experiment men bör anknyta till ett personligt färgval. Iakttagelseövningarna anknyts till frisyр och dräkt.</p> <p>Undervisningen om skyltning bör ske i nära anslutning till en undervisning om ekonomi.</p> <p>På basis av studier av skyltningar diskuteras olika problem i samband med skyltning.</p> <p>Övningarna i skyltning bör kunna utföras i samverkan mellan två eller flera elever varefter samtliga elever ges tillfälle att redovisa sina förslag.</p> <p>Avsnittet innefattar en utvidgning av motsvarande undervisning i årskurs 1 och syftar till att utveckla elevernas skapande förmåga.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
			<p>Frisyrteckningen skall huvudsakligen gälla uppgörande av förslag till olika frisyrier anpassade till olika huvud- och ansiktsformer.</p> <p>I undervisningen kan även inläggas någon teckning av detaljer. Betydelsen av en tydlig teckning för utformningen av frisyren uppmärksammas.</p> <p>Vid teckning av frisyrier från skilda epoker bör det karaktäristiska i frisyren framhållas.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5 Ekonomi</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig en allmän orientering om vissa företagsekonomiska sammanhang, orientera sig om olika former för distribution av varor och tjänster samt</p> <p>skaffa sig grundläggande kunskaper om redovisning av kontanta medel, betalningsrutiner och kalkylering.</p> <p>5.1 Företaget och dess intressenter</p> <p>Olika företags mål, verksamhet och intressenter</p> <p>Företagets organisatoriska uppbyggnad</p> <p>5.2 Distribution</p> <p>Distributionens funktion och omfattning</p> <p>Partihandel - detaljhandel</p> <p>Olika former för marknadsföring</p> <p>Salongsförsäljning</p> <p>5.3 Inköp och lagerhållning</p> <p>Rutiner vid beställning, mottagning och betalning av varor</p> <p>Juridiska aspekter på avtal och köp</p> <p>Lagerhållning och kontroll</p>		50	<p>Avsikten med undervisningen är att ge eleverna dels en allmän överblick över det företagsekonomiska ämnesområdet, dels vissa konkreta kunskaper i avsnitt som de kan möta i sin framtida yrkesutövning.</p> <p>Undervisningen om företaget och dess intressenter bör i detta sammanhang i första hand inriktas på ett hantverksföretags organisation och ekonomiska villkor. Ge exempel på några skilda frisersalongers uppbyggnad.</p> <p>Efter en allmän orientering om distribution av varor och tjänster behandlas formerna för marknadsföring av frisörbranschens tjänster.</p> <p>Översiktligt behandlas också planering och inredning av utrymmen i salongen för försäljning. Vikten av att varuexponeringen ordnas så att den ger största möjliga effekt från försäljnings- och hanteringssynpunkt betonas.</p> <p>Det kan vara lämpligt att eleverna får en översiktlig information om vad som sker från den tidpunkt då man upptäcker att en vara måste beställas fram till den dag då fakturan måste betalas. Termer och begrepp i samband med kontakten mellan köpare och säljare och juridiska aspekter på avtal och köp kan därvid behandlas i sitt rätta sammanhang.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>5.4 Redovisning</p> <p>Kassaredovisning och verifikationsbehandling</p> <p>Rutiner vid användning av kassaregister</p> <p>Olika betalningsmedel</p>			<p>Exempel ges på hur en enkel kassaredovisning kan läggas upp och hur verifikationer behandlas och registreras.</p> <p>Orientera om kassaregistrets funktion på en frisersalong och redovisningen i samband därmed.</p> <p>Rutiner vid användning av checkar, bank- och postgiro samt växlar behandlas översiktligt.</p>
<p>5.5 Kalkylering</p> <p>Olika slag av kostnader</p> <p>Enkla arbets- och investeringskalkyler</p>			<p>Undervisningen om kalkylering skall bygga på vad som inhämtats i årskurs 1.</p> <p>I sammanhanget behandlas också inköp och kontroll av material och utrustning för en frisersalong. Val av utrustning kan diskuteras utifrån frågeställningen: lönar sig investeringen med hänsyn till utnyttjandegrad?</p> <p>Avsnittet om kostnader och kostnadsberäkningar bör behandlas i nära anslutning till undervisningen i delmomentet behandlingsmetoder.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om materiel, verktyg och apparater för utförande av olika behandlingar samt öka sina kunskaper om metoder och teknik för schamponering, klippning, form- och strukturbehandlingar samt färgning.</p>			<p>Undervisningen skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper om behandlingsmetoder. Stoffet anknyts i största möjliga utsträckning till delmomentet Arbetsövningar. Undervisningen skall således omfatta en genomgång och demonstration av de olika avsnitten och planeras så, att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och befastas. Risker för yrkesskador skall framhållas. Eleverna bör också lära sig respektera de ekonomiska värden som materiel, verktyg och lokaler representerar och inse vikten av deras rätta användning och skötsel.</p>
<p>6.1 Arbetsplatsen</p> <p>Salongen. Arbetsplatsens organisation</p> <p>Gällande skyddsföreskrifter</p>	2	6	<p>Eleverna bör i årskurs 1 ha skaffat sig viss kunskap om betydelsen av en rationell arbetsorganisation. Tyngdpunkten läggs vid de olika arbetsplatsernas utformning på salongen.</p> <p>Olika arbetsplatsers inbördes placering kan diskuteras med utgångspunkt från deras funktion. Så kan exempelvis särskilda arbetsplatser för schamponering och strukturbehandlingar diskuteras. Belysnings- och ventilationsfrågor bör också liksom vatten- och avloppsfrågor diskuteras i sammanhanget.</p> <p>De hygieniska och ergonomiska aspekterna skall betonas. Härvid bör erinras om Hälsovårdsnämndens bestämmelser angående frisersalonger.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
6.2 Schamponering Utrustning för schamponering Förberedelsearbeten Vatten	8	2	Undervisningen skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper. Då schamponering till största delen utgör förberedelse för andra behandlingar är det viktigt att metoderna vid schamponering noga övas. Det är också nödvändigt att diskutera schamponeringsmetoden med hänsyn till såväl hårbottens och hårets struktur som den kommande behandlingen. I sammanhanget behandlas också val av schamponeringsmedel.
6.3 Hårvård Inpackning Hårkurer Huvudmassage	10	5	Inled undervisningen med repetition av förut inhämtade kunskaper om inpackningar. Klargör vid vilka tillfällen hårvård kan vara befogad och vilken effekt olika s k hårvårdande medel kan ha i skilda sammanhang. Det är också viktigt att ägna anpassningen av preparat till hårets och hårbottens utseende uppmärksamhet. Kunskaperna om metoder för huvudmassage skall utökas till att omfatta de vanligaste maskinella och manuella metoderna. I sammanhanget bör huvudets muskler och nervsystem repeteras.
6.4 Klippning Utrustning för klippning Förberedande arbeten Klippning med hand- och effilersax Klippning med klippmaskin Effilering	30	8	Undervisningen planeras så, att erfarenheterna från undervisningen i årskurs 1 kan tillvaratas. Jämförelsevis stort utrymme ägnas metoder och teknik vid s k grundklippning respektive grundeffilering. Val av metod diskuteras med utgångspunkt från hårkvalitet och den önskade frisyrens utformning. Behandla i sammanhanget också frisyrens utformning med tanke på ansiktsform och utseende. Även klippning kan utgöra ett förberedande moment för exempelvis strukturbehandling, varför det kan vara befogad att diskutera både arbetsmetoder och frisyurutformning med hänsyn till den fortsatta behandlingen.

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>6.5 Formkamning</p> <p>Utrustning för fönvågning och mise en plis</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Fönvågning</p> <p>Mise en plis</p>	15	5	<p>Utförande av s k modeklippningar bör göras med utgångspunkt från "klippningschema".</p> <p>Formkamning utgör alltid en avslutande behandling. Det kan t ex vara fråga om att kamma ett schamponerat hår eller forma ett strukturbehandlat hår. Det kan därför vara lämpligt att här ta upp frågor rörande sambandet mellan förberedande och avslutande moment i en serie av behandlingar. Betona härvid betydelsen av koordination mellan de olika momenten.</p> <p>Eleverna bör i årskurs 1 ha uppnått viss färdighet i utförande av enkla formkamningar varför huvudvikten nu läggs vid mera avancerade frisyrrer. Gå igenom de aktuella s k modefrisyrerna och ägna därvid särskild uppmärksamhet åt att tolka förekommande instruktioner och scheman för dessa frisyrrer.</p> <p>Med hänsyn till modeväxlingarna är det vidare viktigt att eleverna får kunskap om metoder för utförande av såväl s k kort- som långhårsfrisyrer. Det är således nödvändigt att gå igenom den teknik som tillämpas vid utförande av mise en plis på herrar.</p>
<p>6.6 Strukturbehandling</p> <p>Utrustning för strukturbehandling</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Metoder för kallpermanent och värmepermanent</p> <p>Efterarbeten</p>	20	8	<p>Undervisningen, som skall bygga på i årskurs 1 inhämtade kunskaper om strukturbehandlingar, skall här omfatta såväl kall- som värmepermanent. Gå därför igenom den utrustning som krävs för värmepermanent. Gå också igenom arbetsgången. Härvid kan lämpligen jämförelser göras mellan de båda permanentmetoderna, varvid även de skilda metodernas effekt på olika hårtyper kan diskuteras.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
6.7 Färgning	20	12	<p>Valet av metod och preparat skall göras på basis av en bedömning av hårkvalitet och hårstruktur, varför metoderna för en sådan bedömning behandlas ingående.</p> <p>Instruktion ges också om lämpliga behandlingsmetoder vid utförande av strukturbehandlingen av särskilt svårbehandlade eller skadade hår. Det kan också vara lämpligt att beröra orsakerna till olika förändringar i håret exempelvis efter en färgning eller alltför hård strukturbehandling. I sammanhanget bör även s k hårvårdande åtgärder i samband med strukturbehandlingen diskuteras.</p>
Utrustning för färgning			<p>Undervisningen om färgning var i årskurs 1 av mera översiktlig karaktär. Gå därför mera ingående igenom de metoder som kan komma ifråga vid färgning av herrhår. Undervisningen får inte begränsas till någon speciell metod eller något speciellt preparat. Undervisningen om preparat samordnas med motsvarande avsnitt i delmomentet materiallära. Betona betydelsen av att anvisningarna på de skilda preparaten noga följs.</p> <p>Valet av färgmetod respektive preparat skall även i detta sammanhang grunda sig på en bedömning av hårstrukturen och -kvaliteten. Denna bedömning bör jämföras med motsvarande bedömning vid strukturbehandling, varvid resultatet bör diskuteras från de skilda utgångspunkterna.</p> <p>Vid behandlingen av de avslutande arbetena betonas deras betydelse för det färdiga resultatet.</p>
Förberedande arbeten			
Metoder för färgning			
Avslutande arbeten			

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>6.8 Blondering och avfärgning</p> <p>Utrustning för blondering och avfärgning</p> <p>Metoder för blondering och färgning</p>	10	8	<p>Betona riskerna för såväl kunden som frisören vid användningen av färgämnen och vätskor. Åtgärder för förhindrande av hud- och hårskador skall uppmärksammas.</p> <p>Undervisningen om blondering och avfärgning bör bygga på erfarenheter från avsnittet om färgning. I sammanhanget betonas särskilt riskerna för s k blonderingskador.</p> <p>Gå igenom metoderna för applicering av blonderingsmedel vid s k retusch och nyblondering. Möjligheterna för eleverna att få öva sig i detta avsnitt bedöms som ganska små varför det är särskilt viktigt att undervisningen görs så åskådlig som möjligt.</p>
<p>6.9 Löshår</p> <p>Toupéer, peruker</p> <p>Utprovning, fastsättning, inklippning</p> <p>Vård av löshår</p>	15	6	<p>Avsnittet kan inledas med en översikt över olika typer av löshår. Den allt större användningen av löshår, inte bara som prydnad utan även som ersättning t ex vid håravfall och skallighet bör diskuteras.</p> <p>Skillnaden mellan s k toupéer och peruker bör klarläggas liksom deras olika användningsområden. Gå också igenom konstruktion och sammansättning av olika peruker och toupéer och klargör skillnaden mellan natur- och syntethår.</p> <p>I samband härmed behandlas också rengöring och skötsel.</p> <p>Särskild uppmärksamhet ägnas tekniken för utprovning och inklippning av toupéer. Betydelsen av att de monteras så "osynligt" som möjligt betonas.</p> <p>Eleverna bör ges möjlighet att, gärna på peruker, öva sig i löshårsarbeten.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>7 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Eleverna skall genom sina studier skaffa sig kunskap om materiel, verktyg och apparater för utförande av ansiktsbehandling och manikyr samt skaffa sig grundläggande kunskap om metoder för utförande av ansiktsbehandlingar och manikyr.</p>			<p>Undervisningen skall i största möjliga utsträckning samordnas med delmomentet arbetsövningar. Den planeras så, att eleverna ges möjlighet att praktiskt tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper.</p> <p>Metoder och åtgärder för att åstadkomma goda hygieniska förhållanden skall tillämpas och befästas.</p>
<p>7.1 Utrustning för ansiktsbehandling</p> <p>Arbetsplatsens anordnande</p> <p>Verktyg</p> <p>Massageapparater</p> <p>Steriliseringsapparater</p>		4	<p>Undervisningen om arbetsplatsens anordnande bör anknyta till vad som inhämtats om övriga i frisersalongen befintliga arbetsplatser. Diskutera exempelvis olika utformningar av behandlingsstolar och deras placering i salongen.</p> <p>Gå igenom olika slag av pincetter, desinfektionskoppar, refraischörer, pormaskuttagare, skalpeller m m. Tyngdpunkten läggs vid materielens funktion, användning och skötsel varvid särskilt de hygieniska kraven betonas.</p> <p>Metoder för desinfektion och sterilisering av de olika verktygen och apparaterna ägnas särskild uppmärksamhet.</p> <p>Undervisningen om preparat såsom cremer, rengöringsmedel och eau de cologne samordnas med motsvarande undervisning i delmomentet Materiallära.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>7.2 Förberedelsearbeten</p> <p>Kundens installerande</p> <p>Hudanalys</p> <p>Hygieniska åtgärder för behandlingen</p> <p>Rengöring av huden</p>	2	2	<p>Inled undervisningen med en genomgång och repetition av ansiktets muskler och nervsystem. Ge också exempel på olika hudtyper och på hur en s k hudanalys utförs. I sammanhanget diskuteras orsaker till och ändamål med behandlingen. Det är härvid viktigt att betona att metod och preparat skall väljas med hänsyn till hudtyp.</p> <p>Övergå därefter till att diskutera hur kunden lämpligen bör installeras och vilka hygieniska åtgärder som frisören bör vidta före behandlingen.</p> <p>Metoderna för rengöring av huden behandlas ingående och bör om möjligt följas av praktiska övningar, vilka eleverna bör kunna utföra på varandra.</p>
<p>7.3 Ansiktsbehandling</p> <p>Massageterernas ändamål och utförande</p> <p>Applicering av varma och kalla dukar</p> <p>Manuell och maskinell massage</p>	20	8	<p>Undervisningen inleds med en demonstration av förekommande s k massageterer. Demonstrationen bör åtföljas av en diskussion om hur ansiktets muskler och nervsystem påverkas av massage. Gå i sammanhanget också igenom hur huden påverkas av varma och kalla dukar.</p> <p>Ägna metoderna för manuell massage jämförelsevis stort utrymme varvid handrörelser och arbetsrörelser särskilt uppmärksammas.</p>
<p>7.4 Utrustning för manikyr</p> <p>Arbetsplatsens anordnande</p> <p>Verktyg</p> <p>Utrustning för desinfektion och sterilisering</p>		4	<p>Inled avsnittet med en genomgång av den materiel som krävs för manikyr. Exempel på metoder att anordna arbetsplatsen bör ges varvid även materielens förvaring under pågående arbete diskuteras.</p>

Syfte och innehåll	Rikttider		Kommentarer
	A	F	
<p>7.5 Manikyr</p> <p>Filning</p> <p>Behandling av nagelbanden</p> <p>Handmassage</p> <p>Applicering av nagellack</p>	18	4	<p>Även i detta sammanhang är det viktigt att ta upp de hygieniska frågorna och betona betydelsen av desinfektion respektive sterilisering av verktygen.</p> <p>Gå igenom vad som tidigare inhämtats om nagelns byggnad. Vidare behandlas handens muskler och nervsystem. Härvid bör bilder och principskisser komma till användning.</p> <p>De praktiska övningarna föregås av en demonstration av olika metoder för rengöring, uppmjukning av nagelbanden, filning samt ansning av nagelbanden. Gå i sammanhanget också igenom förfarandet vid handmassage och metoder för applicering av nagellack.</p>

Syfte och innehåll	Riktttider		Kommentarer
	A	F	
<p>8 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig färdighet att utföra olika arbetsmoment.</p> <p>8.1 Schamponering och hårvård</p> <p>Förberedande åtgärder</p> <p>Schamponering</p> <p>Hårvårdande behandlingar</p> <p>8.2 Klippning</p> <p>Grundklippning</p> <p>Skulptering</p> <p>Klippning av s k modefrisyrer</p>	766		<p>Det är viktigt att arbetsövningarna bedrivs under så realistiska former som möjligt. För att övningarna skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att de planeras noga. Undervisningen bör sålunda planeras så, att eleverna sedan de skaffat sig kunskap om de skilda arbetsmomenten gestid till övning på modell.</p> <p>Undervisningen planeras så, att erfarenheterna från undervisningen i övriga delmoment tillvaratas och så att tillfälle ges för eleverna att tillämpa inhämtade teoretiska kunskaper om bl a material, metoder, service och ekonomi.</p> <p>Eleverna bör på basis av inhämtade kunskaper självständigt kunna bedöma hårbotten och hårstrukturen och därefter välja behandlingsmetod och preparat.</p> <p>Jämförelsevis stort utrymme ägnas klippningsmomentet. Avsnittet skall innefatta klippning både med handsax och klippmaskin samt användning av effileringsverktyg.</p> <p>Övningarna i klippning av s k modefrisyrer bör utföras med utgångspunkt från inom branschen använda s k klippningsscheman.</p> <p>Det är viktigt att undervisningen planeras så, att eleverna får möjlighet att utföra klippningsarbeten på modeller med olika huvud- och ansiktsformer.</p>

Syfte och innehåll	Riktider		Kommentarer
	A	F	
<p>8.3 Formkamning</p> <p>Fönblåsning</p> <p>Formkamning</p>			<p>Övningarna skall omfatta såväl kort- hårs- som långhårsfrisyrer. Tyngd- punkten skall dock läggas vid form- blåsning av vått hår.</p>
<p>8.4 Strukturbehandling</p> <p>Permanentlockning</p> <p>"Rakhårspermanent"</p>			<p>Möjligheterna till övning i permanent- lockning och "rakhårspermanent" bedöms som relativt begränsade. Det är där- för särskilt viktigt att planera dessa övningar så, att samtliga elever åt- minstone en gång får tillfälle att ut- föra både en kall- och en värmeperma- nent.</p>
<p>8.5 Färgning och avfärgning</p> <p>Gråhårsfärgning</p> <p>Modéfärgning</p> <p>Blondering</p>			<p>Även i detta sammanhang bedöms möjlig- heterna till övning på modell som re- lativt begränsade. Eleverna bör emell- lertid ges tillfälle att utföra några olika färgningsbehandlingar samt någon blondering.</p>
<p>8.6 Löshårsarbeten</p> <p>Utprovning, fastsättning och inklipp- ning</p> <p>Vård av löshår</p>			<p>Övningarna med s k löshårsarbeten bör organiseras så, att eleverna får möj- lighet att utföra minst en behandling på modell. De inledande övningarna kan med fördel utföras på peruker. Trä- ning bör också ges i tvättning och formkamning av peruker och toupéer.</p>
<p>8.7 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Applicering av varma och kalla dukar</p> <p>Manuell och maskinell massage</p> <p>Manikyr</p>			<p>Tyngdpunkten i övningarna beträffande ansiktsbehandling läggs vid manuell massage varvid genomförandet av de olika massageturerna ägnas särskild uppmärksamhet.</p> <p>Övningarna i manikyr bör i första hand omfatta rengöring, filning, behand- ling av nagelbanden samt handmassage.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
8.8 Rakning Förberedelsearbeten Rakning			Möjligheterna till övningar i rakning bedöms vara begränsade men det är viktigt att eleverna bereds tillfälle till övning.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>9 Frisörpraktik</p> <p>Eleven skall genom sina studier inhämta kännedom om arbetsmiljö och arbetsuppgifter på en herrfrisersalong.</p>	64		<p>För att praktiken skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att den noga planeras. Skolan bör således tillsammans med en frisersalong dit praktiken förläggs planlägga den och informera såväl elever som arbetsledare om syftet med praktiken.</p> <p>Huvudvikten läggs under denna första period vid att ge eleverna inblick i hur ett friserföretag arbetar, hur företaget och arbetet organiserats, vilka regler som gäller för hygien, säkerhet och förhållandena i övrigt.</p> <p>Eleverna bör ges tillfälle att aktivt delta i arbetet och utföra enklare sysslor.</p> <p>Eleverna skall för att kontroll över den utbildning som de erhåller skall möjliggöras själva fylla i tidsrapporter över fullgjorda arbetsavsnitt.</p>

Frisörteknik, årskurs 3, gren för herrfrisörer

DELMOMENT		Riktigheter	
		Arbetsteknik = A	Fackteori = F
1	Behandlingsmetoder	56	20
2	Arbetsövningar	1 444	

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

För delmomenten anges liksom för de föregående årskurserna riktigheter för undervisningen, vilka motsvarar bruttolektionsantalet för arbetsteknik och fackteori enligt timplanen. Vid planeringen av undervisningen måste därför hänsyn tas till tidsbortfall för helgdagar, lovdagar o d.

Undervisningen i arbetsteknik till den del som avser arbetsövningar förläggs till arbetsställe utanför skolan. Arbetsövningarna bör organiseras så, att eleverna får erfarenhet av samtliga arbetsuppgifter som kan förekomma på en herrfrisering. Det som utöver vad som följer av skolstadgan och läroplanen kan vara att avtala i fråga om den till företag förlagda undervisningen regleras genom överenskommelse mellan skolan och respektive företag.

För undervisning som är förlagd till arbetsställe utanför skolan får de på arbetsstället gällande arbetstiderna tillämpas. Skolstyrelserna bör träffa sådana uppgörelser med företag till vilka utbildningen förläggs, att anpassningen till företagets arbetstider och till företagets rutiner i övrigt sker så smidigt som möjligt.

För planläggning och uppföljning bör för varje elev under båda perioderna göras anteckningar om genomförda arbetsuppgifter och utnyttjad tid. För detta ändamål bör någon form av kontrollkort användas.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1 Behandlingsmetoder</p> <p>Eleven skall genom sina studier öka sina kunskaper om material, verktyg och apparater för olika behandlingar samt öka sina kunskaper om metoder och teknik för utförande av inom herrfrisör-yrket förekommande arbetsmoment.</p>			<p>Undervisningen om behandlingsmetoder skall bygga på i årskurserna 1 och 2 inhämtade kunskaper samt på de kunskaper och erfarenheter som eleverna inhämtar under utbildningstiden på arbetsställena utanför skolan.</p>
<p>1.1 Arbetsplatsen</p> <p>Arbetsplatsen</p> <p>Hygien på arbetsplatsen</p> <p>Kundens omhändertagande</p>		2	<p>Inled undervisningen med en diskussion kring arbetsplatsens utformning och utrustning. Härvid bör elevernas erfarenheter från olika arbetsställen tas till vara. Betona i sammanhanget kraven på både den personliga hygien och hygien på salongen.</p> <p>I sammanhanget diskuteras också mottagande och omhändertagande av kunder. Riskerna för såväl frisören som kunden vid användande av olika preparat och verktyg bör likaledes uppmärksammas.</p>
<p>1.2 Schamponering och hårvård</p> <p>Förberedande arbeten</p> <p>Massage</p> <p>Schamponering</p> <p>Hårvårdande behandlingar</p>	6	2	<p>Eleverna bör på basis av inhämtade kunskaper självständigt få välja arbetsmetod, preparat och övrigt material. Läraren bör kontrollera att detta val alltid sker med hänsyn till hårbottens utseende, hårstrukturen samt den efterföljande behandlingen.</p>
<p>1.3 Klippning</p> <p>Klippning med sax</p> <p>Klippning av skärverktyg</p> <p>Barnklippning</p>	10	3	<p>Inled undervisningen med en repetition av tidigare inhämtade kunskaper om s k grundklippning och frisyrklippning. Val av klippningsverktyg bör diskuteras i sammanhanget.</p> <p>Övningarna i klippning bör organiseras så, att eleverna får möjlighet att utföra arbetsmoment på olika modeller och med användande av olika verktyg. Övningar i s k modeklippning bör utföras med utgångspunkt från anvisningar i faktdidskrifter.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.4 Strukturbehandling</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Permanentlockning</p> <p>"Rakhårspermanent"</p>	10	3	Särskild vikt läggs i detta avsnitt vid bedömningen av "utgångsläget" beträffande hårstruktur, hårkvalitet och hårets kondition. Med utgångspunkt härifrån skall eleverna välja metod, spolar, preparat och övrig materiel.
<p>1.5 Formkamning</p> <p>Fönblåsning</p> <p>Formkamning</p> <p>Mise en plise</p>	10	2	<p>I detta avsnitt ägnas särskild uppmärksamhet åt formblåsning av vått hår. Det är också viktigt att betona betydelsen av samstämmighet mellan huvudform och frisyr.</p> <p>Övningarna skall omfatta såväl korthårs- som långhårsfrisyrer och bör även innefatta mise en plise. Härvid ägnas utkammningstekniken särskild uppmärksamhet.</p>
<p>1.6 Färgning och blondering</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Färgning</p> <p>Blondering</p> <p>Efterbehandlingar</p>	10	4	Jämförelsevis stort utrymme ägnas åt detta avsnitt. Även i detta sammanhang bör stor vikt läggas vid bedömningen av "utgångsläget" samt vid valet av metod och preparat. Utrymme bör också ges för en diskussion kring resultatet av behandlingen och för en bedömning av behandlingsresultatet.
<p>1.7 Rakning</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Rakning</p>	4	2	Undervisningen om rakning bör omfatta intvålning, hudspänning och knivansättning samt applicering av rakvattnen och balsam. Det är viktigt att i detta sammanhang tillse att korrekta handgrepp och arbetsrörelser tillämpas.

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>1.8 Ansiktsbehandling och manikyr</p> <p>Förberedelsearbeten</p> <p>Massage</p> <p>Manikyr</p>	6	2	<p>Undervisningen om ansiktsbehandling bör omfatta rengöring av huden och huvudsakligen manuell massage.</p> <p>Undervisningen om manikyr skall omfatta en fullständig behandling innefattande rengöring, filning av nageln, behandling av nagelbanden samt handmassage.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
<p>2 Arbetsövningar</p> <p>Eleven skall genom sina studier skaffa sig kunskap om arbetsmiljön samt</p> <p>skaffa sig färdighet att utföra de olika arbetsmoment som kan förekomma på en herrfrisersalong.</p>	1444		<p>För att arbetsövningarna skall ge största möjliga utbyte är det nödvändigt att de planeras noga. Planeringen skall ske i samråd med det företag dit arbetsövningarna förläggs. Det är viktigt att skolan informerar såväl elever som arbetsledare om syftet med praktiken.</p> <p>Eleverna bör få insikt om hur ett frisörföretag arbetar, hur arbetet är organiserat samt vilka regler som gäller beträffande hygien, säkerhet och förhållandena i övrigt.</p> <p>De bör lära sig förstå sammanhanget kund - frisör och den betydelse det personliga uppträdandet och hållningen i övrigt har i detta sammanhang.</p> <p>Eleverna skall, för att kontroll över den utbildning som de erhåller skall möjliggöras, själva fylla i tidsrapporter över fullgjorda arbetsmoment.</p>
<p>2.1 Verktyg, materiel, preparat m m</p>			<p>Eleverna bör få kunskap om befintliga redskap, verktyg och övrig materiel samt om de varor som används vid de olika behandlingarna och om sådana artiklar som saluförs.</p>
<p>2.2 Behandlingsmetoder</p> <p>Schamponering och hårvård</p> <p>Klippning</p> <p>Formkamning</p> <p>Strukturbehandling</p> <p>Färgning och avfärgning</p>			<p>Eleverna måste ges tillfälle att utföra shamponering med huvudmassage och att - i varje fall under senare delen av arbetsövningarna - själva välja arbetsmetod och preparat. De bör vidare utföra appliceringar av inpackningar och s k lotioner.</p> <p>Möjlighet till utförande av klippning med såväl sax som andra eggverktyg skall ges. Arbetet med klippning skall om möjligt omfatta såväl s k grundklippning som frisyrrklippning.</p>

Syfte och innehåll	Riktigheter		Kommentarer
	A	F	
			<p>Eleverna bör om möjligt aktivt medverka vid utförandet av strukturbehandlingar. I sammanhanget uppmärksammas valet av arbetsmetod, spolar, preparat och övrig materiel.</p> <p>Eleverna bör självständigt få utföra fönkamning och formblåsning för såväl s k konventionella frisyrier som modefrisyrier. Hänsyn bör i sammanhanget tas till sambandet mellan frisyr och ansiktsform.</p> <p>Då det gäller färgningar och avfärgningar skall eleverna beredas tillfälle att aktivt delta i praktiskt utförande av sådana arbetsmoment och sålunda medverka även i de förberedande arbetena med bedömning av hårkvalitet och hårstruktur samt i valet av arbetsmetod och preparat.</p> <p>Om möjligt bör eleverna också beredas tillfälle att delta i arbete med ansiktsbehandling och manikyr.</p>

GÖTEBORGS
UNIVERSITETS
BIBLIOTEK I MÖLNDAL

LENA OCH TRANKA REPERTORIUM
MED FÖRSTÄMPEL FÖR 1972

plan för gymnasieskolan

Lgy

Supplement

Lgy 70:I Allmän del

Lgy 70:II Supplement

2-årig ekonomisk, social och teknisk linje

Arbetslivsorientering

Beklädnadsteknisk linje

Bygg- och anläggningsteknisk linje

Distributions- och kontorslinje

El-teleteknisk linje

Fordonsteknisk linje

Jordbrukslinje

Konsumtionslinje

Livsmedelsteknisk linje

Processteknisk linje

Skogsbrukslinje

Trätekknisk linje

Verkstädsteknisk linje

Vårdlinje

3-årig Ek, Hum, Na och Sh linje samt 4-årig Te linje

3-årig kurs för utbildning av frisörer (specialkurs)

Lgy 70:III Planeringssupplement